

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2023-03-02

Vilnius

TURINYS

VADOVO PRANEŠIMAS	3
I SKYRIUS	5
STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS	5
II SKYRIUS	8
PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS	8
Finansiniai duomenys	11
UŽSIENIO POLITIKOS FUNKCIJŲ VYKDYMO PROGRAMA	12
Atstovavimas Lietuvos interesams Europos Sąjungoje.....	12
Lietuvos parama vystomajam bendradarbiavimui.....	14
Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimas	17
Lietuvos atstovavimas tarptautinėse organizacijose ir demokratijos stiprinimas.....	19
Transatlantinis bendradarbiavimas ir pasirengimas NATO viršūnių susitikimui	21
Atstovavimas Lietuvos ekonominiams interesams užsienyje	22
Santykiai su Europos valstybėmis	24
Lietuvos aktyvumas Europos Sąjungos Rytų partnerystės politikoje ir santykiai su Vidurio Azijos šalimis	25
Sankcijų politika	27
Lietuvos interesai Lotynų Amerikoje, Afrikoje, Azijoje ir Okeanijoje.....	28
Lietuvos visuomenės informavimas, kova su dezinformacija ir kultūrinės diplomatijos naratyvas	29
Konsulinės veiklos politika	31
Užsienio politikos horizontalieji procesai	33
UŽSIENIO POLITIKOS FUNKCIJŲ VYKDYMO PROGRAMOS APIBENDRINIMAS	34
UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VALDYMO PROGRAMA	36
Diplomatinės tarnybos pertvarka.....	36
Su ministerijos kompetencija susiję teisės klausimai	38
Valstybinis protokolas	39
Veiklos efektyvumo gerinimas	40
UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VALDYMO PROGRAMOS APIBENDRINIMAS	44

VADOVO PRANEŠIMAS

2022-ieji buvo išskirtiniai metai Užsienio reikalų ministerijos veiklai ir Lietuvos diplomatinei tarnybai dėl neeilinių iššūkių, susijusių su Rusijos karine agresija prieš Ukrainą. Paramos Ukrainai ir pasipriešinimo Rusijos agresijai klausimai tapo kertiniais tikslais visose Lietuvos užsienio politikos kryptyse ir formatuose.

Teikdami paramą Ukrainai ir mobilizuodami partnerius šiam tikslui stipriname Europos kontinento saugumą. Lietuvos ir mūsų bendraminčių lyderystės dėka ES vieningai priėmė 9 sankcijų Rusijai ir 6 sankcijų Baltarusijai paketus. Aktyvus URM politinis darbas prisidėjo prie mūsų Vakarų partnerių sprendimų tiekti Ukrainai pažangią ginkluotę. Toliau atkakliai dirbame, kad partnerių valia griežtinti sankcijas Rusijai ir Baltarusijai nemažėtų. Pademonstravome lyderystę telkiant ES paramą tolesniam Rytų partnerių - Ukrainos ir Moldovos – suartėjimui su ES. Ir mūsų pastangas vainikavo sėkmė - birželio 23 d. Ukrainai ir Moldovai buvo suteiktas ES kandidačių statusas. Aktyviai veikiamo telkiant tarptautinę paramą Specialiojo tribunolo agresijos nusikaltimams tirti įsteigimui. Telkėme tarptautinę bendruomenę Ukrainos grūdų eksporto užtikrinimo klausimais, neigdami Rusijos melą apie pasaulinę maisto krizę.

Matome mūsų pastangų siekiant ekonominių ryšių diversifikavimo rezultatus – lietuviškoms prekėms atsivėrė naujos rinkos. Kartu su verslu, kitomis atsakingomis institucijomis sėkmingai perbraižėme Lietuvos ekonominių interesų žemėlapi – apie 90 procentų Lietuvos eksporto nukreipėme tik į demokratinio pasaulio šalis, ES, NATO, EBPO nares. Sutelktinių pastangų dėka pavyko gauti leidimus eksportuoti lietuviškus žemės ūkio ir maisto produktus į JAV, Japoniją, Taivaną, Meksiką, Kanadą. Lietuva išlieka patraukli investuotojams, tiesioginių užsienio investicijų srautas 2022 metais nenustojo augti. Tai yra realiai apčiuopiami ekonominės diplomatijos nuopelnai, prisidėsiantys ne tik prie valstybės gerovės, bet ir prie ilgalaikių saugumo interesų įgyvendinimo.

Neeilinės praėjusių metų grėsmės bei iššūkiai paskatino Lietuvos diplomatinę tarnybą aktyviau veikti naujomis ir iki šiol mažiau pažintomis kryptimis – daugiau dėmesio skyrėme ryšių su šalimis bendramintėmis Indijos ir Ramiojo vandenynų regione gilinimui, įtvirtinome strateginę partnerystę su Japonija, atidarėme ambasadą Singapūre, su Taivanu sudarėme įpareigojantis ekonominio bendradarbiavimo planas, pradėjo veikti Lietuvos prekybos atstovybė Taipėjuje.

Sustiprinome Lietuvos balsą tarptautinėse organizacijose. NATO viršūnių susitikimo Madride metu pavyko priimti sprendimus, užtikrinsiančius nuolatinį mūsų saugumo partnerių buvimą Lietuvoje. 2023 metais Vilnius tampa NATO viršūnių susitikimo ir svarbiausių saugumo sprendimų centru – aktyviai vykdomė pasiruošimo darbus.

Lietuvos užsienio politikos judėjimą teisinga linkme patvirtina svarbiausių partnerių palaikymas, kaip antai – Europos Komisija pateikė prašymą Pasaulio prekybos organizacijai

steigti arbitrų kolegiją dėl Kinijos neteisėto ekonominio spaudimo Lietuvai ir Europos Sąjungai.

Nuosekliai gynėme ir puoselėjome demokratinio pasaulio vertybes. Tokios krypties laikysimės ir toliau.

Užsienio reikalų ministras

Gabrielius Landsbergis

I SKYRIUS

STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Užsienio politikos veiklos srities strateginis tikslas „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ (NPP 9 tikslas).

1 lentelė. *Strateginio tikslo „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“ poveikio rodiklis.*

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė (n metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2020	2021	2022		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
Lietuvos gyventojų dalis, mananti, kad Lietuvos interesų tarptautinėje bendruomenėje įgyvendinimas yra užtikrintas (procentai)	40 (2019)	58	33	NA	50 (2022)	51	55

Šaltinis: Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ gyventojų nuomonės apklausa.

Pastaba: 2022 m. duomenų nėra (nebevykdoma apklausa). Dėl naujo rodiklio pasirinkimo bendradarbiaujama su Vyriausybės strateginės analizės centru STRATA.

Siekdama tikslo „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“, Užsienio reikalų ministerija (toliau – URM) įgyvendino Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano (VPNĮP) veiksmus, prisidėta prie 4 Nacionalinio pažangos plano (NPP), 9 NPP ir 10 NPP tikslų įgyvendinimo. Strateginiam tikslui pasiekti URM įgyvendino tris uždavinius: pažangos uždavinį „Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką“ bei tęstinės veiklos uždavinius „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“ ir „Sudaryti sąlygas veiksmingai, depolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai“.

2022 m. URM operatyviai ir aktyviai reagavo į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, dalyvaudama tarptautiniuose politiniuose procesuose ir įgyvendindama kompleksines iniciatyvas: prisidėjo prie Lenkijos iniciatyvos įsteigti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) biurą Ukrainai, prie griežtų sankcijų politikos Rusijai ir Baltarusijai taikymo, pastangų patraukti Rusiją atsakomybėn už jos sukeltą karą bei vykdomus nusikaltimus, Specialiojo tribunolo Rusijos agresijos nusikaltimams Ukrainoje tirti steigimo ir kt. Lietuvos pastangomis pasiektas didesnis Rusijos ir jos sąjungininkės Baltarusijos izoliavimas tarptautinėse organizacijose: EBPO, Pasaulio prekybos organizacijoje (toliau – PPO), Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijoje (toliau – CERN), Tarptautinėje telekomunikacijų sąjungoje (ITU) ir kt. 2022 m. įsteigus Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondą, skirta lėšų Ukrainos atstatymo projektams (prisidėta prie dvišalės paramos vystymuisi didinimo). Padėta Lietuvoje įsikurti iš Rusijos ir Baltarusijos persikėlusiams nepriklausomiems žurnalistams, socialiniuose tinkluose įgyvendintos informacijos apie Rusijos karą prieš Ukrainą viešinimo akcijos („Karo kalendorius“, „RuZZia Unmasked“).

Brutalus Rusijos karas prieš Ukrainą reikšmingai pakeitė geopolitinę situaciją ir saugumo architektūrą Europoje, neišvengiamai padarė poveikį ES Rytų partnerystės (toliau – ES RP) politikai. Ministerija rėmė ir inicijavo konsultacijas su Lietuvos institucijomis ir diplomatinėmis atstovybėmis ES RP politikos klausimais, dėl ES RP politikos peržiūros, jos pritaikymo naujiems iššūkiams ir individualiems Rytų partnerių poreikiams bei pokyčiams, ypač pasikeitus asocijuotųjų Rytų valstybių (angl. *Trio programme*) statusui joms siekiant ES narystės.

Transatlantinio bendradarbiavimo srityje vienas iš svarbiausių 2022 m. rezultatų – užtikrinta nepertraukiama JAV karių rotacija Lietuvoje iki 2025 m. vidurio. Glaudžiai derintos su JAV paramos Ukrainai pozicijos, stiprintas bendradarbiavimas su atskiromis valstijomis ir analitiniais centrais. 2022 m. aktyviai vyko NATO viršūnių susitikimo Vilniuje 2023 m. parengiamieji darbai.

Europos darbotvarkėje dominavo saugumo ir pagalbos Ukrainai klausimai, buvo toliau įgyvendinamas Lietuvos ir Prancūzijos strateginės partnerystės veiksmų planas, su Jungtine Karalyste (JK) pasirašyta dvišalio bendradarbiavimo deklaracija ir pradėtas rengti dvišalio bendradarbiavimo veiksmų planas. Su Vokietija pasirašytas bendras komunikatas, stiprintas bendradarbiavimas gynybos srityje, su Lenkija aktyviai bendradarbiauta saugumo ir gynybos klausimais. 2022 m. Lietuva sėkmingai koordinavo Šiaurės ir Baltijos šalių aštuoneto (NB 8) bendradarbiavimą.

Tarptautinėse organizacijose Lietuva aktyviai siekė dėmesio agresijos prieš Ukrainą temai. Priimtas naujas Lietuvos atstovų kandidatavimo tarptautinėse organizacijose teisinio pagrindimo dokumentas.

Aktyviai buvo stiprinami ryšiai su diaspora 48 šalyse, 2022 m. įsteigta diplomato, kuriojančio diasporos klausimus Čikagoje, pareigybė, patvirtintas Lietuvos diasporos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. veiksmų planas 2022–2024 m., skirta itin daug dėmesio lituanistinio švietimo sklaidai.

Įgyvendinant XVIII Vyriausybės siekį stiprinti Lietuvos tarptautinę įtaką Pietryčių Azijos regione, 2022 m. atidaryta ambasada Singapūre, įtvirtinta strateginė partnerystė su Japonija, sustiprintas atstovavimas Pietų Korėjoje ir Japonijoje. 2022 m. toliau vykdyta strateginė rinkų diversifikacija, intensyvinami ekonominiai santykiai su JAV, JK, Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono šalimis. Buvo įsteigtos naujos ekonominio diplomato pareigybės Pietų Korėjoje, Singapūre, Vokietijoje ir Švedijoje. Aktyviai ginti Lietuvos gamintojų interesai trečiųjų šalių inicijuotuose rinkos apsaugos tyrimuose, Lietuva nuosekliai įvairiais lygmenimis kėlė Astravo atominės elektrinės saugos klausimą.

2022 m. įvykdyta diplomatinės tarnybos pertvarka: priimtas Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymas ir įgyvendinamieji teisės aktai. Pertvarkos tikslas buvo padidinti diplomatinės tarnybos patrauklumą užtikrinant skaidrų diplomatų teisės į karjerą įgyvendinimą, panaikinant politinių paskyrimų galimybę, sumažinant neproporcingą žemiausių diplomatinė pareigybių pareiginės algos skirtumą nuo darbo rinkoje siūlomo užmokesčio, nustatant papildomų skatinimo priemonių dirbantiems atstovybėse didesne rizika ir grėsmėmis pasižyminčiose šalyse ir kt.

Ministerijoje tobulinta kibernetinių grėsmių užkardymo funkcija, atnaujintos įvairių sričių padalinių informacinės sistemos („Infoplex“, „Fivasa“, PROTIS, „Linesis“, KPVS) ir svetainė (LTAID.lt), įgyvendintas kritinės infrastruktūros ir darbo vietų apsaugos stiprinimo projektas ir kt.

II SKYRIUS PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

2 lentelė. Valstybės veiklos srityse įgyvendinamos programos, pažangos ir tęstinės veiklos uždaviniai, jų asignavimai ir kitos lėšos bei poveikio rodikliai.

Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio kodas	Valstybės veiklos srities, programos, pažangos arba tęstinės veiklos uždavinio, poveikio rodiklio pavadinimas	Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymo proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2020 metais	2021 metais				2022 metais	2022 metais
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	Užsienio politikos valstybės sritis	20 879,0	20 504,1	98,20								
14-001	Užsienio politikos funkcijų vykdymo programa	20 879,0	20 504,1	98,20								
14-001-09-01	Pažangos uždavinys „Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką“	1 800,0	1 529,4	84,97	1 800,0							
E-14-001-09-01-01	Lietuvos vieta koalicinio valentingumo indekse (tarp ES valstybių narių) (vieta)					19	19	19	- ¹	100 (2020–2021 m.)	18	17
E-14-001-09-01-02	Oficialiosios paramos vystymuisi kriterijus atitinkančių vystomojo					0,13	0,14	0,17	- ²	107,7 (2020–2021 m.)	0,22	0,33

¹ 2022 m. duomenų nėra, nes Europos tarptautinių santykių taryba 2022 m. tyrimo nevykdė.

² Rodiklio pasiekimo procentas pateikiamas pagal 2020 m. ir 2021 m. duomenis, nes 2022 m. duomenys bus paskelbti tik 2023 m. balandžio mėn.

	bendradarbiavimo veiklų finansavimo apimtis, dalis nuo bendrųjų nacionalinių pajamų (procentai)											
E-14-001-09-01-03	Užsienio lietuvių, įsitraukusių į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, dalis (procentai)					40	66	43	57	86,4	55	60
E-14-001-09-01-04	Lietuvos ir Lietuvos atstovų, išrinktų į tarptautinių organizacijų vadovaujamas ar ekspertines pareigas, skaičius (vienetai)					8	10	8	8	80	10	12
14-001-11-01	Tęstinės veiklos uždavinys „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“	19 079,0	18 974,7	99,45								
E-01-001-11-01-01 R-14-001-11-01-01	Politinės iniciatyvos ir aukšto lygmens susitikimai transatlantiniams santykiams stiprinti (vienetai)					5	4	4	18	450		
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso		20 879,0	20 504,1	98,20								
iš jo:		20 879,0	20 504,1	98,20								
1.1. valstybės biudžeto lėšos												
1.2. bendrojo finansavimo lėšos												
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos												
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos												
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)												
Iš viso 14-001 programai (1 + 2)		20 879,0	20 504,1	98,20								
14-002	Užsienio reikalų ministerijos valdymo programa	79 858,0	76 229,9	95,46								

14-002-12-01	Tęstinės veiklos uždavinys „Sudaryti sąlygas veiksmingai, depolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai“	79 858,0	76 229,9	95,46								
14-002-12-01-01	Įsitraukimo į darbą indeksas (matuojama kas dveji metai) (indeksas)					0	0	3,6	3,45	95,8		
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso												
iš jo:												
1.1. valstybės biudžeto lėšos		79 843,0	76 229,9	95,47								
1.2. bendrojo finansavimo lėšos												
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos												
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos		15,0	0	0,00								
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valstybės valdomų įmonių lėšas ir valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)												
Iš viso 14-002 programai (1 + 2)		79 858,0	76 229,9	95,46								
Iš viso 14 valstybės veiklos sričiai (1 + 2)		100 737,0	96 734,0	96,03								

Finansiniai duomenys

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro valdymo sričių 2022–2024 m. strateginiame veiklos plane vykdytos 2 programos: Užsienio politikos funkcijų vykdymo programa (14.001) ir Užsienio reikalų ministerijos valdymo programa (14.002).

2022 m. **Užsienio politikos funkcijų vykdymo programos** (14.001) patvirtintas planas (17 657,00 tūkst. eurų) patikslintas 3 222,00 tūkst. eurų: 1) Lietuvos Respublikos finansų ministerija perkėlė 2022 m. asignavimus pažangos priemonėms įgyvendinti „Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos“ plėtros programos pažangos priemonei 14-001-09-01-01 „*Didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą*“ – 1 730,00 tūkst. eurų ambasados Singapūro Respublikoje įkūrimui; Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos plėtros programos pažangos priemonei 14-001-09-01-02 „*Didinti Lietuvos žinomumą ir įtaką tarptautinėje bendruomenėje*“ – 70 tūkst. eurų muziejaus, skirto sovietų okupacijai, steigimui. 2) Vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, URM patikslintas asignavimų planas (1 422,00 tūkst. eurų) 2023 m. vyksiančiam NATO viršūnių susitikimui pasirengti, atsižvelgiant į asignavimų valdytojų pateiktus išankstinių mokėjimų už saugumo priemonių užtikrinimą pagrindimo dokumentus. Užsienio politikos funkcijų vykdymo programos (14.001) vykdymas 98 proc.: 1) dėl vėluojančių priimančiosios šalies sprendimų dėl naujos diplomatinės atstovybės įkūrimo ir 2) dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų ir susijusių ekspertų paslaugų pirkimo teisinės administracinės procedūros.

2022 m. **Užsienio reikalų ministerijos valdymo programos** (14.002) 95 proc. vykdymui įtaką darė: 1) paaštrėję santykiai su Rusija ir šios šalies leidimas LR diplomatinėms atstovybėms tik iš dalies disponuoti joms priklausančiomis banko sąskaitomis; 2) išliekančios grėsmės Baltarusijai įsitraukti į karą prieš Ukrainą ir neaiškumas, ar Lietuvos bankai taikys išimtis mokėjimo nurodymams iš Baltarusijoje registruotų bankų ir į juos³; dalis asignavimų sutaupyta dėl per vėlai pradėtos įgyvendinti *Brexit* projekto apskaitos (lėšos buvo naudojamos iš biudžeto lėšų, o metų pabaigoje gražintos ir nebegalėjo būti perskirstytos kitoms veikloms); 2) dėl siekio efektyviau naudoti turimą nekilnojamąjį turtą atsisakyta Lietuvos ambasados Danijos Karalystėje pastato rekonstrukcijos projekto (pradėtos organizuoti šio pastato pardavimo procedūros); 3) nepanaudotos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo lėšos dėl užsitęsusių priimamų į darbą darbuotojų patikros ir laikinojo darbuotojų nedarbingumo; 4) dėl užsitęsusių viešųjų pirkimų procedūrų ir įvykusių pirkimų už mažesnę nei planuota kainą.

³ Metams pasibaigus atstovybių, išskyrus finansuojamų iš STS, sąskaitų užsienio kredito įstaigose piniginių lėšų likutis neturi viršyti joms praėjusių metų patvirtintos 1/12 šamos dydžio. Paskutinę metų dieną piniginių lėšų likutis Lietuvoje atidarytose sąskaitose, likutis pas atskaitingus asmenis ir likutis biudžeto lėšų kasoje turi būti lygus nuliui, bet dėl sankcijų taikant apribojimus Rusijos ir Baltarusijos bankams juose leidžiama laikyti tik minimalias sumas, todėl Lietuvos atstovybės savo veiklai užtikrinti naudojami Lietuvos bankų paslaugomis ir lėšas gražino metų pabaigoje.

UŽSIENIO POLITIKOS FUNKCIJŲ VYKDYMO PROGRAMA

Pagal Užsienio politikos funkcijų vykdymo programą siekta įgyvendinti du uždavinius: 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „[Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo](#)“, 9 tikslo „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“ uždavinį „Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką“ ir tęstinės veiklos uždavinį „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“.

Pažangos uždavinio įgyvendinimo stebėsenai numatyti keturi poveikio rodikliai:

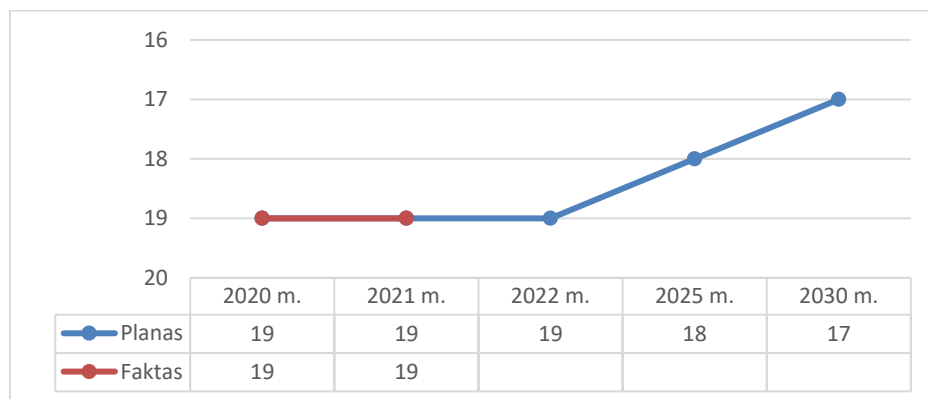
E-14-001-09-01-01. Lietuvos vieta koalicinio valentingumo indekse (tarp ES valstybių narių) (vieta)
E-14-001-09-01-02. Oficialios paramos vystymuisi kriterijus atitinkančių vystomojo bendradarbiavimo veiklų finansavimo apimtis, dalis nuo bendrųjų nacionalinių pajamų (procentai)
E-14-001-09-01-03. Užsienio lietuvių, įsitraukusių į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, dalis (procentai)
E-14-001-09-01-04. Lietuvos ir Lietuvos atstovų, išrinktų į tarptautinių organizacijų vadovaujamas ar ekspertines pareigas, skaičius (vienetai)

Tęstinės veiklos uždaviniui „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“ numatytas rezultato rodiklis:

R-14-001-11-01-01. Politinės iniciatyvos ir aukšto lygmens susitikimai transatlantiniams santykiams stiprinti (vienetai)
--

Atstovavimas Lietuvos interesams Europos Sąjungoje

1 pav. Lietuvos vieta koalicinio valentingumo indekse (tarp ES valstybių narių) (vieta) (E-14-001-09-01-01 rodiklis).

Šaltinis: Europos tarptautinių santykių tarybos (ECFR) [duomenys](#).

Pastaba: 2022 m. duomenų nėra (tyrimas nebevykdomas).

Pirmasis pažangos uždavinio rodiklis „Lietuvos vieta koalicinio valentingumo indekse (tarp ES valstybių narių)“ parodo Lietuvos dalyvavimo ES valstybių narių koalicijose, priimant Lietuvos interesus atitinkančius sprendimus, veiksmingumą. Šio rodiklio poreikis europiniu lygiu atsirado reaguojant į vis svarbesnį bendro veikimo Europoje siekį. Europos tarptautinių santykių taryba 2022 m. rodiklio reikšmių neskaičiavo, bet ES koalicinio valentingumo indekso tyrimas remiantis respondentų atsakymais 2020 m. išskyrė ES šalių narių, tarp jų ir Lietuvos, prioritetus 5 metų laikotarpiui. 2020–2022 m. Lietuvos prioritetai Europos Vadovų Taryboje (EVT) ir kitais ES formatais buvo saugomas, atsparumas

hibridinėms grėsmėms (migracija, Astravo AE), nepriklausomybė (energetinė, tiekimo), ES bendroji rinka (paslaugos) ir fiskalinė politika, gerovė (sanglauda ir kainų mažinimas), Rusijos ir JAV politika.

3 lentelė. ES ir Lietuvos pagrindiniai 5 prioritetai 5 metų laikotarpiui nuo 2020 m.

ES prioritetai		LT prioritetai	
1.	Fiskalinė politika ir euro zonos valdymas	1.	Energetika
2.	Migracija	2.	Rusijos politika
3.	Klimatas	3.	Fiskalinė politika ir euro zonos valdymas
4.	Rinka	4.	JAV politika
5.	Skaitmenizacija	5.	Rinka

Šaltinis: Europos tarptautinių santykių tarybos (ECFR) [duomenys](#).

Energetika (pirmasis Lietuvos prioritetas). Šioje srityje Lietuva siekė energijos šaltinių diversifikavimo, kritinės infrastruktūros apsaugos ir vartotojams palankesnių energijos kainų tikslų. ES Tarybos Atominių klausimų darbo grupės posėdžiuose Lietuva kėlė Astravo AE klausimą (2020 m. 4 kartus), Ukrainos branduolinės saugos klausimą (2022 m. 5 kartus) Energetikos ministrų vaizdo konferencijose ir energetikos tarybose (2021 m. 2 kartai; 2022 m. 1 kartas). 2022 m. Lietuva jungėsi prie kitų valstybių narių inicijuotų neoficialių dokumentų (angl. *non-paper*) dėl Energinio efektyvumo direktyvos, Pastatų energinio efektyvumo direktyvos, 2 kartus prisijungta prie neoficialių Atsinaujinančių išteklių direktyvos biomasės klausimo dokumentų. Lietuvos pasiūlymai buvo įtraukti į Energinio efektyvumo ir Pastatų energinio naudingumo direktyvas, Atsinaujinančių energijos išteklių ir „RePowerEU“ direktyvas, Reglamentą dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (straipsnis dėl susitarimų dėl elektros viršpelnių), įtrauktos Lietuvos nuostatos ES tarptautinio bendradarbiavimo srityje (dėl sinchronizacijos į 2022 m. vasario 7 d. Vašingtone vykusios ES ir JAV Energetikos tarybos pareiškimą) ir kt.

Rusijos politika (antrasis Lietuvos prioritetas). Prasidėjus karui prieš Ukrainą bendroji nuostata dėl Rusijos grėsmės pakeista konkretesnėmis iniciatyvomis, pavyzdžiui, Rusijos režimo atsakomybės klausimo, nuolatinio sankcijų stiprinimo, Rusijos sąjungininkų (Baltarusijos ir Irano) sankcionavimo, Rusijos skleidžiamos dezinformacijos užkardymo klausimų. Lietuva nuosekliai pritarė didesnių išlaidų gynybai nustatymui, tai buvo atspindėta 2022 m. kovo 10–11 d. ES Vadovų priimtoje Versalio deklaracijoje. 2022 m. ES Žmogaus teisių darbo grupėje (COHOM) suderinta bendra ES laikysena JT III Komitete dėl Rusijos teikiamos „Nacizmo glorifikacijos“ rezoliucijos, suderinta ES valstybių narių (toliau – VN) -1 (Vengrijos) pozicija ir bendri VN veiksmai dėl Žmogaus teisių tarybos (ŽTT) rezoliucijos dėl žmogaus teisių padėties Rusijoje (*prisdėta įgyvendinant VPNI 12.1.9 veiksmą*).

Fiskalinė politika ir euro zonos valdymas (trečiasis Lietuvos prioritetas). 2020 m. daug dėmesio skirta deryboms dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos. 2020 m. EVT susitarime atspindėti Lietuvai svarbūs elementai (Sanglaudos politikoje atsižvelgta į gyventojų skaičiaus mažėjimo (*depopulation*) kriterijų; spęstas tiesioginių išmokų Lietuvos ūkininkams suvienodinimo klausimas, tiesioginių išmokų finansavimui 2021–2027 m. užtikrintas beveik 1 mlrd. eurų didesnis biudžetas ir kt.). 2022 m. daug dėmesio skirta atsinaujinusiai diskusijai dėl ES ekonominės valdysenos peržiūros: Europos Komisijos (EK) pasiūlyme įvardyti kertiniai Lietuvos pozicijos aspektai: ilgalaikis fiskalinis tvarumas turėtų

būti pagrindinis fiskalinių taisyklių peržiūros tikslas, bet tvarumo turėtų būti siekiama palankiausiu ekonomikos augimui būdu. 2022 m. Lietuva toliau teikė paramą Bankų sąjungai ir Kapitalo rinkų sąjungai, Pasienio anglies dioksido mokesčio iniciatyvai ir kt.

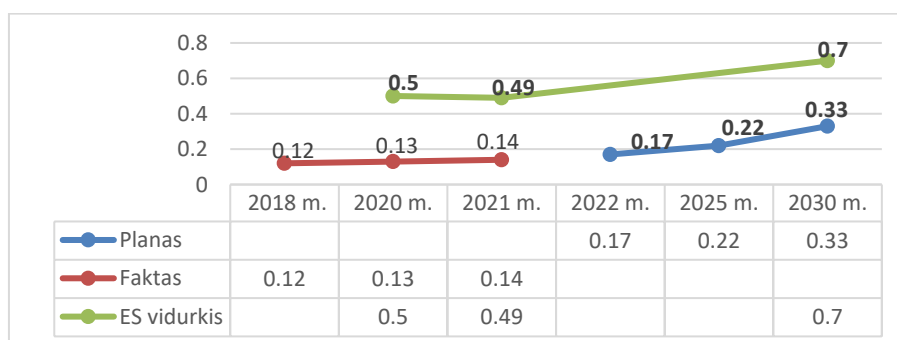
JAV politika (ketvirtasis Lietuvos prioritetasis). Lietuva nuosekliai kėlė transatlantinių santykių stiprinimo klausimą vieningai reaguojant į Rusijos agresiją prieš Ukrainą ir stiprinant bendradarbiavimą su Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono šalimis. Lietuva akcentavo būtinybę įtraukti ES strateginę partnerę JAV į naujas ES gynybos iniciatyvas (nuo 2021 m. JAV kartu dalyvauja PESCO (Protokolas dėl nuolatinio struktūrizuoto bendradarbiavimo – ES saugumo ir gynybos politikos dalis) karinio mobilumo veiksmų plane; JAV valstybės sekretoriaus pavaduotoja politiniams klausimams V. Nuland reguliariai nuotoliniu būdu dalyvavo ES politikos direktorių susitikimuose).

Rinka (penktasis Lietuvos prioritetasis). Lietuva suinteresuota kuo platesne vidaus rinka ir nevaržomu ES laisvių⁴ įgyvendinimu. 2020–2022 m. ribotos Lietuvos nacionalinės finansinės galimybės vertė ieškoti ES lygmens sprendimų, kurie turtingesnėms ES valstybėms mažiau politiškai vertingi nei nacionalinės priemonės. Lietuva aktyviai jungėsi prie bendraminčių rengiamų neoficialių dokumentų, siunčiamų laiškų ir iniciatyvų (dėl Strateginės autonomijos siekio išsaugant atvirą ekonomiką, Veiksmingos priežiūros pagal Skaitmeninių paslaugų įstatymą, bendras laiškas kartu su Austrija, Belgija, Liuksemburgu ir Ispanija dėl BEISP (bendriems Europos interesams svarbių projektų) saulės energijos srityje inicijavimo).

2020–2022 m. URM kartu su kitomis Lietuvos institucijomis ir šalimis bendramintėmis siekė užtikrinti veiksmingą tarpinstitucinį Lietuvos pozicijų ES svarstomais klausimais koordinavimą, atstovavimą ES Tarybos darbo grupėse, platesnį Lietuvos įsitraukimą į įvairias koalicijas svarbiausiems ES klausimams aptarti ir sprendimams priimti. 2021–2022 m. Lietuva pirmininkavo ES Baltijos jūros regiono strategijos (toliau – ES BJRS) nacionalinių koordinatorių grupei. Pasiiekta, kad Lietuva ir toliau koordinuotų bioekonomikos, energetikos ir transporto politikos sritis, veiksmingo strategijos įgyvendinimo per aktyvesnį bendradarbiavimą su ES BJRS politikos sričių koordinatoriais. Reaguojant į Rusijos karą prieš Ukrainą, Lietuvos iniciatyva buvo parengtas ir suderintas pareiškimas dėl Rusijos ir Baltarusijos dalyvavimo ES BJRS suspendavimo (įvykdytas VPNI 12.2.1 veiksmas).

Lietuvos parama vystomajam bendradarbiavimui

2 pav. Oficialios paramos vystymuisi kriterijus atitinkančių vystomojo bendradarbiavimo veiklų finansavimo apimtis, dalis nuo bendrųjų nacionalinių pajamų (procentai) (E-14-001-09-01-02 rodiklis)

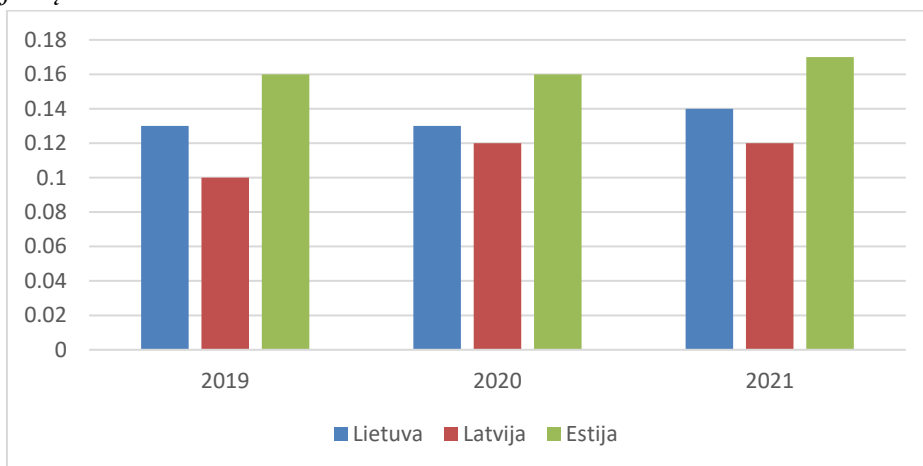

Šaltinis: Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) duomenys.
Pastaba. 2022 m. OPV reikšmė bus paskelbta 2023 m. balandžio mėn.

⁴ Laisvas asmenų judėjimas, laisvas prekių judėjimas, laisvas kapitalo judėjimas, laisvas paslaugų judėjimas.

Nuo narystės ES pradžios Lietuva įsipareigojusi iki 2030 m. oficialiai paramai vystymuisi (toliau – OPV) skirti ne mažiau kaip 0,33 proc. bendrųjų nacionalinių pajamų (toliau – BNP). Per 2018–2021 m. Lietuva padarė nedidelę pažangą didindama oficialią paramą vystymuisi: 2018 m. – 0,12 proc., 2019 m. ir 2020 m. – 0,13 proc., 2021 m. – 0,14 proc. Palyginti su ES vidurkiu (2021 m. – 0,49 proc.), Lietuvos rodiklis dar yra vienas mažiausių ES: žemesnėje pozicijoje (2021 m.) buvo tik Kipras (0,07 proc.), Bulgarija (0,12 proc.) ir Latvija (0,12 proc.). 2019–2021 m. iš trijų Baltijos šalių (žr. 3 pav.) Lietuva buvo antroje vietoje, pirmavo Estija (2021 m. – 0,17 proc.). Bendras OPV dalies nuo BNP pokytis visose trijose Baltijos šalyse buvo nežymus.

3 pav. Lietuvos, Latvijos ir Estijos oficialios paramos vystymuisi dalis (proc.) nuo bendrųjų nacionalinių pajamų 2019–2021 m.

Šaltinis: EBPO duomenys.

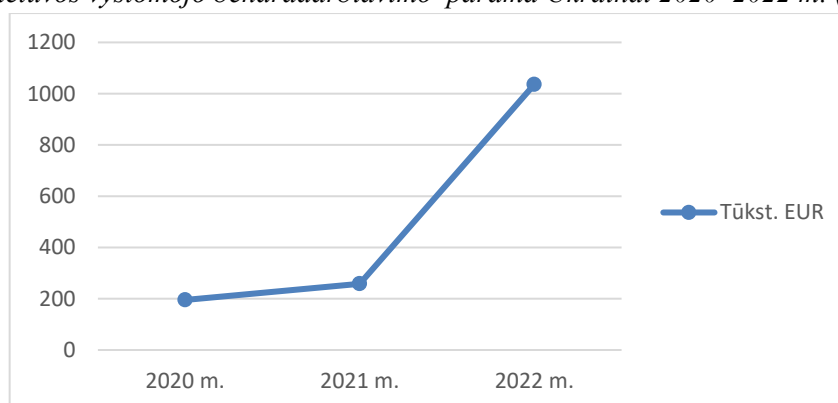
Vystomojo bendradarbiavimo srityje, siekdamą pažangos (pažangos priemonė „Stiprinti vystomojo bendradarbiavimo sistemos, didinančios Lietuvos minkštąją galią, veiksmingumą“) ir kartu prisidedama prie tęstinės veiklos (priemonė „Stiprinti Lietuvos dalyvavimą Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 metų įgyvendinimo veikloje valstybėse partnerėse“), URM 2022 m. įgyvendino sisteminę vystomojo bendradarbiavimo politikos reformą, atsižvelgdama į Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo pakeitimus ir įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimą (įvykdytas **VPNIP 12.1.14 veiksmas**). Pagrindinis reformos kokybinio pokyčio rezultatas – įsteigtas Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondas (toliau – fondas), savo veiklą pradėjęs 2022 m. pabaigoje. Patvirtintas Fondo veiklos aprašas, reglamentuojantis lėšų naudojimo dvišalei paramai teikti bei tarptautinių donorų lėšomis finansuojamų programų ir projektų nacionaliniam bendrajam finansavimui užtikrinti tvarką. Svarbu tai, kad fondui netaikomos metinio biudžeto sudarymo taisyklės, todėl jis yra atviras kitiems finansavimo šaltiniams, o tai užtikrina lankstumą įgyvendinant daugiamečius, didesnės apimties ir pridėtinę vertę generuojančius projektus. Didesnės apimties projektais siekiama svariau prisidėti prie didesnio Lietuvos žinomumo valstybėse partnerėse ir valstybėse donorėse. Efektyvus fondui skirtų lėšų naudojimas remiantis Lietuvos užsienio politikos prioritetais yra gera priemonė, leidžianti prisidėti prie Lietuvos tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimo, padedanti stiprinti Lietuvos minkštąją galią, įtvirtinti

gerą Lietuvos įvaizdį tarptautinėje bendruomenėje ir išlaikyti patikimo tarptautinių santykių veikėjo reputaciją.

Kitas svarbus rezultatas – 2022 m. lapkričio 16 d. Lietuva tapo EBPO Paramos vystymuisi komiteto (toliau – PVK) nare (įgyvendintas VPNI 12.1.13 veiksmas). Vienas iš pagrindinių stojimo ir narystės PVK kriterijų ir tikslų – skatinti šalis laikytis tarptautinių įsipareigojimų ir nuosekliai didinti OPV. Papildoma Lietuvai narystės PVK nauda – galimybė dalyvauti priimant sprendimus dėl tarptautinių vystomojo bendradarbiavimo standartų, didinti savo politikos veiksmingumą, dalyvauti tarpusavio peržiūrose ir dalintis gerąja patirtimi.

2022 m. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politika įgyvendinta teikiant dvišalę ir daugiašalę paramą vystymuisi. 2021 m. COVID-19 pandemijos metu daugiau paramos buvo teikta per tarptautines organizacijas (toliau – TO) (78 proc.). 2022 m., reaguojant į Rusijos karo prieš Ukrainą sukeltus padarinius, nuspręsta dalį įmokoms į TO ir fondus numatytų lėšų pervesti į naująjį fondą ir taip tiesiogiai prisidėti prie Ukrainos atstatymo projektų (tai atitinkamai lėmė dvišalės paramos dalies vystymuisi didėjimą) (testas VPNI 12.1.15 ir 12.1.16 veiksmų įgyvendinimas). 2022 m. į fondą iš viso pervesta 1,9 mln. eurų, iš jų 1 mln. eurų skirta atstatymo projektams Ukrainoje (atitinkamai po 500 tūkst. eurų darželiui ir mokyklai šioje šalyje atstatyti), 900 tūkst. eurų – bendram vystomojo bendradarbiavimo projektų finansavimui (*co-financing*).

4 pav. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo parama Ukrainai 2020–2022 m. (tūkst. eurų).

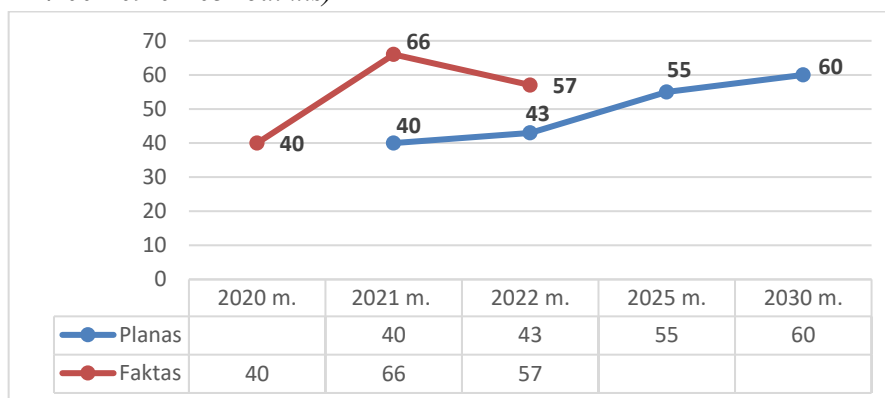
Šaltinis: URM duomenys.

2022 m. vystomojo bendradarbiavimo projektų skaičius (32 projektai) buvo mažesnis nei 2021 m. (55 projektai), bet 2022 m. jiems skirta daugiau lėšų (2,958 mln. eurų) nei 2021 m. (1,1 mln. eurų). Paramos sritys: administracinių gebėjimų stiprinimas ir ekspertinių žinių perdavimas, parama nepriklausomai žiniasklaidai, pilietinei visuomenei, bendrasis demokratijos stiprinimas ir moterų įgalinimas. 2022 m. Lietuva ir toliau rėmė egzilio sąlygomis veikiančio Europos humanitarinio universiteto (toliau – EHU) veiklą skirdama finansinę paramą, išduodama nemokamas visas studentams ir dėstytojams, suteikdama patalpas. 2022 m. URM skyrė EHU 200 tūkst. eurų paramą (testas VPNI 12.1.8 veiksmo įgyvendinimas).

2022 m. URM nuosekliai didino OPV besivystančioms šalims. Lietuvos OPV dalies nuo BNP nuoseklus augimas stiprino valstybės minkštąją galią, tvirtėjo patikimos Lietuvos įvaizdis tarptautinėje bendruomenėje, taip buvo prisidėta prie 9 NPP tikslo „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“ ir iš dalies prie 10 NPP tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“.

Lietuvos diasporos politikos įgyvendinimas

5 pav. Užsienio lietuvių, įsitraukusių į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, dalis (procentai) (E-14-001-09-01-03 rodiklis)

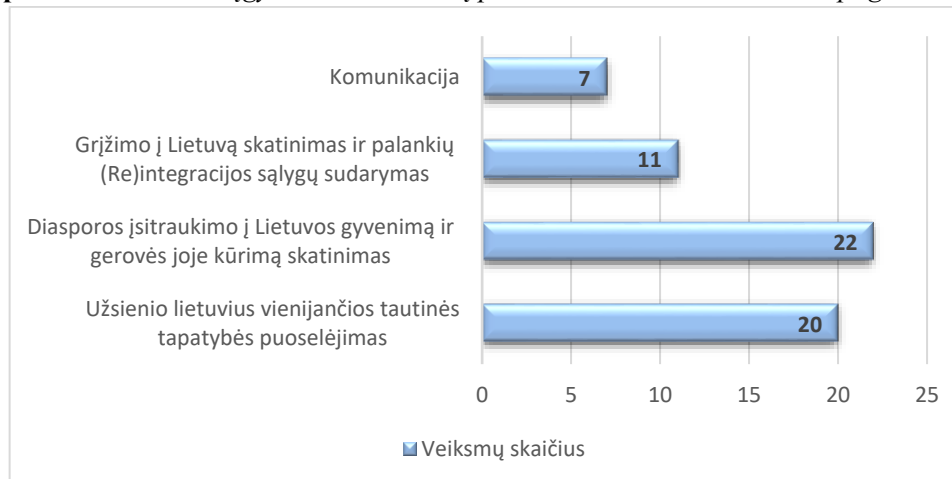

Šaltinis: Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centro „Vilmorus“ apklausos duomenys.

Šiuo rodikliu siekta išsiaiškinti užsienyje gyvenančių lietuvių ir lietuvių kilmės asmenų santykį su Lietuva bei ryšio su Lietuva stiprinimo lūkesčius, ir atsižvelgiant į tyrimo rezultatus tobulinti Lietuvos diasporos politiką. 2022 m. užsienio lietuvių, įsitraukusių į Lietuvos gyvenimą ir gerovės joje kūrimą, procentinė dalis 14 proc. viršijo numatytą planą (43 proc., 57 proc. respondentų). Tiesa, rodiklis 9 proc. mažesnis už 2021 m. reikšmę (66 proc.), iš dalies ir dėl to, kad buvo apklausiami ne tie patys kaip 2021 m. respondentai. 2022 m. sumažėjo įsitraukusių respondentų ES šalyse (37 proc.) (2021 m. – 42,8 proc.), bet buvo daugiau respondentų iš ne ES šalių (63 proc.) (2021 m. – 57,2 proc.).

Diasporos politikos srityje siekiant pažangos (priemonė „*Didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą*“) ir kartu prisidedant prie tęstinės veiklos (priemonė „*Formuoti ir įgyvendinti užsienio politiką*“), 2022 m. patvirtintas Lietuvos diasporos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. veiksmų planas 2022–2024 m. (toliau – veiksmų planas). Strateginės gairės ir veiksmų planas suteikė kokybinį pagrindą siekiant stiprinti ir plėsti valstybės ir diasporos ryšį, dialogą ir partnerystę, skatinti lietuvių užsienyje puoselėjimą, aktyvesnį diasporos įsitraukimą kuriant gerovę ir saugumą Lietuvoje bei grįžimui į Lietuvą (įgyvendintas VPNI 12.4.9 veiksmas).

6 pav. 2022 m. URM įgyvendinti Veiksmų plano 2022–2024 m. veiksmai pagal sritis.

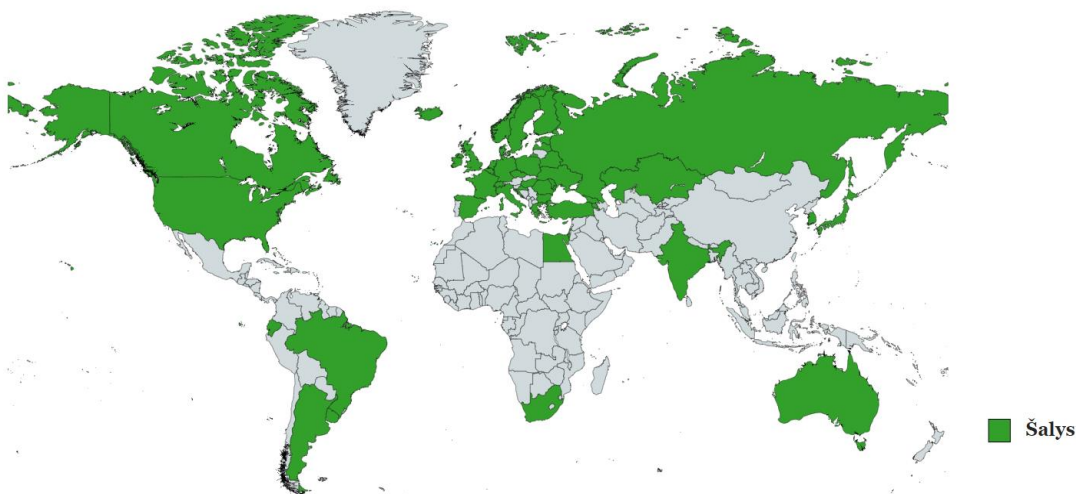

Šaltinis: URM duomenys.

Į veiksmų plano įgyvendinimą įsitraukė 30 valstybės institucijų, pirmą kartą – 7 savivaldybės, taip pat Pasaulio lietuvių bendruomenė, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga, VŠĮ „Global Lithuanian Leaders“, Lituanistinių mokyklų asociacija ir kitos diasporą telkiančios organizacijos. Iš 2022–2024 m. veiksmų plane numatytų 200 veiksmų valstybės institucijos ir savivaldybės įgyvendino 172: valstybės institucijos įgyvendino 151 veiksmą, savivaldybės – 21 veiksmą. URM įgyvendino 60 veiksmų (žr. 6 pav.), iš jų 6 veiksmus kartu su kitomis institucijomis. Atkreiptinas dėmesys, kad dauguma veiksmų tęstiniai ir bus tęsiami 2023 m.

Įgyvendindama diasporos politiką pagal savo kompetenciją URM 2022 m. ryšių su diaspora veiklą vykdė 48 šalyse (žr. 7 pav.). Palyginti su 2021 m., 2022 m. URM veiklą išplėtė Armėnijoje, Australijoje, Brazilijoje, Čekijoje, Ekvadore, Indijoje, Maltoje, Singapūre ir Urugvajuje. 2022 m. skirta 176,1 tūkst. eurų parama (30,6 tūkst. eurų daugiau nei 2021 m.) 47 Lietuvos diasporos organizacijų projektams įgyvendinti 19 šalių, diplomatinė atstovybių veiklai, skirtai stiprinti diasporos ryšius su Lietuva, – 38 šalyse (įgyvendinant 116 projektų). Dėl pasikeitusios geopolitinės padėties ir išlikusių ribojimų dėl pandemijos Lietuvos diasporos organizacijos įgyvendino 45 projektus 19 šalių, o diplomatinės atstovybės – 101 projektą 34 šalyse. URM taip pat parėmė 4 Lietuvos viešųjų įstaigų projektus. Vykdytų projektų tikslas buvo skatinti tautinės tapatybės puoselėjimą užsienyje, diasporos bendruomeniškumą ir aktyvesnį jos įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą.

7 pav. Šalys, kuriose URM stiprina ryšius su Lietuvos diaspora 2022 metais.

Šaltinis: URM duomenys.

Įgyvendinant pažangos priemonę „Didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą“, nuo 2022 m. rugsėjo įsteigta diasporos reikalus kuriojančio diplomato pareigybė Lietuvos generaliniame konsulate Čikagoje (JAV). Remiantis apibendrinta Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių JAV, Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, URM Konsulinio departamento informacija, 2022 m. JAV gyveno apie 700 tūkst. lietuvių kilmės asmenų. JAV lietuvių bendruomenė veikia 10 apygardų ir 60 apylinkių 27 valstijose: tai įvairios lietuvių kultūros, švietimo, mokslo, jaunimo organizacijos, fondai, profesionalų klubai, 38 lituanistinės mokyklos. 2022 m. darbą Čikagoje pradėjus diasporos reikalus kuriojančiam diplomatui, dažniau dalyvauta JAV lietuvių bendruomenės renginiuose, aktyviau teikta informacija apie Lietuvos diasporos politiką, atsirado galimybė skirti daugiau dėmesio JAV veikiančioms lituanistinėms mokykloms.

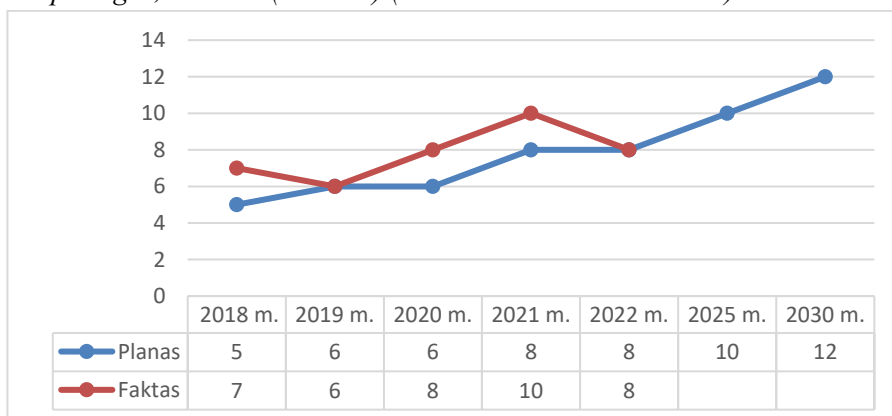
2022 m. URM atstovai skaitė pranešimus ir dalyvavo diskusijose 24 Lietuvos diasporos organizacijų renginiuose, daug dėmesio buvo skiriama lituanistinio švietimo užsienyje viešinimui ir populiarinimui. Lietuvos švietimo ir mokslo institucijų 2022 m. gruodžio mėn. duomenimis, iš viso užsienyje veikė 245 formaliojo ir neformaliojo lituanistinio švietimo įstaigos (2021 m. – 247). 2022 m. buvo uždaryta 17 mokyklų: 8 Kaliningrado sr., 4 Baltarusijoje, 1 Latvijoje, 1 Norvegijoje, 3 Jungtinėje Karalystėje; įsikūrė ar veiklą atnaujino 15 mokyklų: 10 JK, 2 Švedijoje, 1 Kazachstane, 1 Šveicarijoje, 1 Kanadoje. 2022 m. pabaigoje startavo kartu su kitomis institucijomis URM parengta Lietuvos diasporos jaunimui skirtų stažuotių, praktikos, pažintinių programų Lietuvoje duomenų bazė, kurioje pateikti 58 Lietuvos institucijų, įstaigų ir organizacijų pasiūlymai, taigi diasporos jaunimo atstovams sudarytos galimybės stažuotis Lietuvoje.

2022 m. URM vykdyta diasporos politika aktyviai prisidėjo prie pažangos uždavinio „Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką“, taip pat iš dalies prie 4 NPP tikslo „Stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą“ įgyvendinimo.

Lietuvos atstovavimas tarptautinėse organizacijose ir demokratijos stiprinimas

Lietuvos atstovų, išrinktų į tarptautinių organizacijų vadovaujamas ar ekspertines pareigas, rodiklis svarbus didinant Lietuvos žinomumą ir įtaką tarptautinėje bendruomenėje. Faktinio rodiklio reikšmė 2022 m. (žr. 8 pav.) atitiko planuotą (8 kandidatai). Kandidatų skaičius tarptautinėse organizacijose, palyginti su 2021 m., dėl kai kurių priežasčių sumažėjo 2 atstovais. 2021 m. baigėsi Lietuvos atstovų narystė Tarptautinių humanitarinių faktų nustatymo komisijoje (toliau – IHFFC) ir Jungtinių Tautų Pasaulio turizmo organizacijos (toliau – WTO) Vykdomojoje taryboje. Be to, sumažėjo tarptautinių organizacijų, į kurias 2022 m. pretendavo Lietuvos atstovai, skaičius (2022 m. prisidėjo dvi naujos Lietuvos atstovų narystės JT ŽTT ir JT narkotinių medžiagų komisijoje). Kita vertus, 2022 m. vyko dvi svarbios rinkimų kampanijos (Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU) Generalinio sekretoriaus pavaduotojo ir UNESCO Nematerialiojo kultūros paveldo Tarpvyriausybinio komiteto Vertinimo komisijos nario), bet įtaka rodiklio pokyčiui bus matyti 2023 m. ataskaitoje, nes atstovų kadencijos pradžia – nuo 2023 m.

8 pav. Lietuvos ir Lietuvos atstovų, išrinktų į tarptautinių organizacijų vadovaujamas ar ekspertines pareigas, skaičius (vienetai) (E-14-001-09-01-04 rodiklis)

Šaltinis: URM duomenys.

Siekdama nuoseklaus Lietuvos aktyvumo tarptautinėse organizacijose (priemonė „*Didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą*“), 2022 m. URM parengė naują teisinį Lietuvos atstovų kandidatavimo tarptautinėse organizacijose reglamentavimą (Vyriausybės 2022 m. birželio 8 d. nutarimas Nr. 615 „*Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 11 d. nutarimo Nr. 393 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės institucijų ir įstaigų veiklos tarptautinėse organizacijose aprašo patvirtinimo“ pakeitimo*“) (įgyvendintas VPNIIP 12.2.7 veiksmas). Atnaujintas aprašas naujai nustato Lietuvos dalyvavimo tarptautinėse organizacijose prioritetus, Lietuvos kandidatūrų teikimo ir atrankos tvarką, sudaro prielaidas užtikrinti skaidresnį kandidatų į tarptautines organizacijas atrankos ir planavimo procesą.

2022 m. Lietuva aktyviais veiksmais tarptautinėse organizacijose siekė dėmesio Rusijos agresijos prieš Ukrainą temai, nuosekliai kėlė žmogaus teisių padėties Baltarusijoje, Sakartvele, Kinijoje, Rusijoje ir kitose šalyse klausimus. Itin aktyviai Lietuvos atstovai veikė JT ŽTT taryboje (žr. 9 pav.). Tarp skubiųjų JT ŽTT klausimų: debatų dėl Rusijos agresijos prieš Ukrainą inicijavimas (priimta rezoliucija reikalaujant, kad Rusija nutrauktų karo veiksmus prieš Ukrainą ir būtų įsteigta Tyrimų komisija žmogaus teisių nusikaltimams tirti); išitraukimas į JT ŽTT iniciatyvas dėl žmogaus teisių padėties Kinijos Sindziango regione; aktyvus išitraukimas dėl JT ŽTT rezoliucijos dėl žmogaus teisių padėties Rusijoje iniciatyvos įgyvendinimo bei rezoliucijos projekto inicijavimo ir kt. Lietuva taip pat aktyviai veikė UNESCO Vykdomosios tarybos specialiosiose sesijose, skirtose aptarti padėtį Ukrainoje (kartu su grupe bendraminčių valstybių), aktyviai prisidėjo prie Rusijos pašalinimo iš Europos Tarybos, PTO ir kt. (prisidėta prie VPNIIP 12.1.1 veiksmo įgyvendinimo).

9 pav. Lietuvos aktyvumas Jungtinių Tautų Žmogaus teisių taryboje 2022 m.

<p>25 nacionaliniai pasisakymai; 41 bendrasis pareiškimas (JST), prie kurio prisijungė Lietuva; 19 pasisakymų rezoliucijų priėmimo procese; 6 pasisakymai pasinaudojant atsakymo teise (<i>Right of Reply</i>), reaguojant į Rusijos ir Baltarusijos pasisakymus; 14 pasisakymų paraštinių renginių metu.</p>

Šaltinis: URM duomenys.

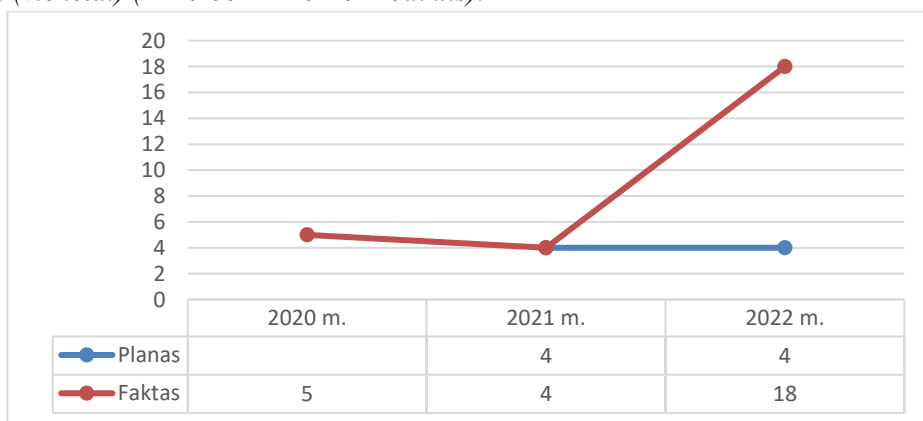
Vykdamas vertybinę Lietuvos užsienio politiką ir įgyvendinant XVIII Vyriausybės programoje įtvirtintą nuostatą stiprinti Lietuvos, kaip laisvės ir demokratijos kompetencijų centro, vaidmenį (tęstinės veiklos priemonė „*Formuoti ir įgyvendinti užsienio politiką*“), 2022 m. liepos 7–8 d. Vilniuje surengtas aukšto lygio Priešakinių linijų demokratijų susitikimas, skirtas stiprinti ryšius ir bendradarbiavimą tarp mažųjų ir vidutinių demokratinių šalių bei kartu atremti autoritarinių šalių spaudimą. Susitikime dalyvavo apie 70 dalyvių iš 22 šalių ir nevyriausybinėse organizacijose. 2022 m. lapkričio 9–10 d. Vilniuje surengtas antrasis aukšto lygio Demokratijos ateities forumas (*Future of Democracy Forum*), į kurį atvyko 140 dalyvių iš 45 užsienio valstybių. Forume aptarta besikeičiančio pasaulio saugumo struktūra, analizuoti pagalbos demokratijos aktyvistams autoritarinėse šalyse būdai, atsiliepiant į JAV prezidento J. Bideno kvietimą imtis aktyvių veiksmų demokratijai ginti ir stiprinti, oficialiai pristatyta Lietuvos įkurta Pasipriešinimo autoritariniam spaudimui kohorta, kurios veikloje numatyti konkretūs politinių kalinių išlaisvinimo, demokratijos aktyvistų gynimo ir pasipriešinimo ekonominiams autoritariniams režimams spaudimui veiksmai (prisidėta prie VPNIIP 12.1.2 veiksmo įgyvendinimo).

Nuoseklus Lietuvos aktyvumas TO ir aiškesnis kandidatų atrankos į tarptautines organizacijas reglamentavimas prisidėjo prie pažangos uždavinio „Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką“ bei tęstinės veiklos uždavinio „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“ įgyvendinimo. URM laisvės ir demokratijos puoselėjimo iniciatyvos Lietuvoje prisidėjo prie tęstinės veiklos priemonės „Formuoti ir įgyvendinti užsienio politiką“ įgyvendinimo.

Transatlantinis bendradarbiavimas ir pasirengimas NATO viršūnių susitikimui

Transatlantinio bendradarbiavimo srityje (tęstinės veiklos priemonė „Formuoti ir įgyvendinti užsienio politiką“) 2022 m. Lietuvai buvo vieni intensyviausių. Padidėjus JAV dėmesiui Lietuvai (prisidėjo išoriniai veiksniai: Rusijos invazija į Ukrainą, Kinijos spaudimas Lietuvai), įvyko daugiau aukščiausio lygio susitikimų ir politinių iniciatyvų tarp šalių (2022 m. – 18).

10 pav. Politinės iniciatyvos ir aukšto lygmens susitikimai transatlantiniams santykiams stiprinti (vienetai) (E-14-001-11-01-01 rodiklis).

Šaltinis: URM duomenys.

2022 m. įvyko visų trijų aukščiausiųjų Lietuvos valstybės pareigūnų vizitai į JAV, Vašingtone ir Otavoje (Kanadoje) lankėsi užsienio reikalų ministras. Į Lietuvą buvo atvykę JAV valstybės ir gynybos sekretoriai, Kanados Senato pirmininkas, įvyko 5 NATO užsienio reikalų ministrų susitikimai (trijuose dalyvavo užsienio reikalų ministras, dviejuose – viceministras). 2022 m. Lietuva aktyviai kėlė politines iniciatyvas Ukrainai remti (grūdų eksportas jūra, sankcijos Rusijai, Ukrainos narystė NATO ir kt.) ir jas glaudžiai derino su JAV. Vienas iš kertinių 2022 m. rezultatų – užtikrintos nepertraukiamos JAV karių rotacijos Lietuvoje iki 2025 m. vidurio. Intensyvesnis bendravimas padėjo stiprinti Lietuvos interesų sklaidą transatlantinėje erdvėje ir prisidėjo prie tęstinės veiklos uždavinio „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“ įgyvendinimo.

2022 m. paminėtas Lietuvos ir JAV santykių šimtmetis – organizuoti Sumnerio Welleso deklaracijos minėjimo renginys ir Padėkos Amerikai vakaras. 2022 m. stiprintas Lietuvos bendradarbiavimas su JAV valstijomis: organizuoti aukščiausiųjų pareigūnų ir ambasados atstovų susitikimai su valstijų politikais, mokslo bendruomene, verslo atstovais. Lietuvai prioritetinė valstija yra Pensilvanija (Lietuvos Respublikos Prezidento ir Ministrės Pirmininkės vizitai Filadelfijoje, ten surengtas Lietuvos verslo forumas). Ryšiai gyvybės mokslų srityje stiprinti su Masačusetso valstija, energetikos srityje – su Kolorado valstija, politiniai, akademiniai ryšiai – su Džordžijos, Teksaso valstijomis. Stiprintas Lietuvos bendradarbiavimas

su JAV analitiniais centrais (*Atlantic Council, GMF, Hudson Institute, NED, CSIS*), Lietuvos Respublikos ambasada JAV organizavo diskusijas regiono saugumo, karo prieš Ukrainą ir kitais klausimais (*prisidėta prie VPNIJ 12.3.1 veiksmo įgyvendinimo*).

2022 m. URM aktyviai dalyvavo tarpinstituciniuose pasitarimuose rengiant ir derinant nacionalinę poziciją dėl naujos NATO strateginės koncepcijos (taip prisidėta prie 10 NPP tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ įgyvendinimo), kuriai pritarta NATO viršūnių susitikime Madride. Svarbiausi Lietuvai naujosios koncepcijos akcentai: patvirtinta atgrasymo ir gynybos politikos transformacija, pereinant prie priešakinės gynybos, Rusija įvardinta tiesiogine ir didžiausia grėsme Aljansui, pirmą kartą įvardinti Kinijos euroatlantiniam saugumui keliami iššūkiai ir dar kartą patvirtintas įsipareigojimas NATO atvirų durų politikai.

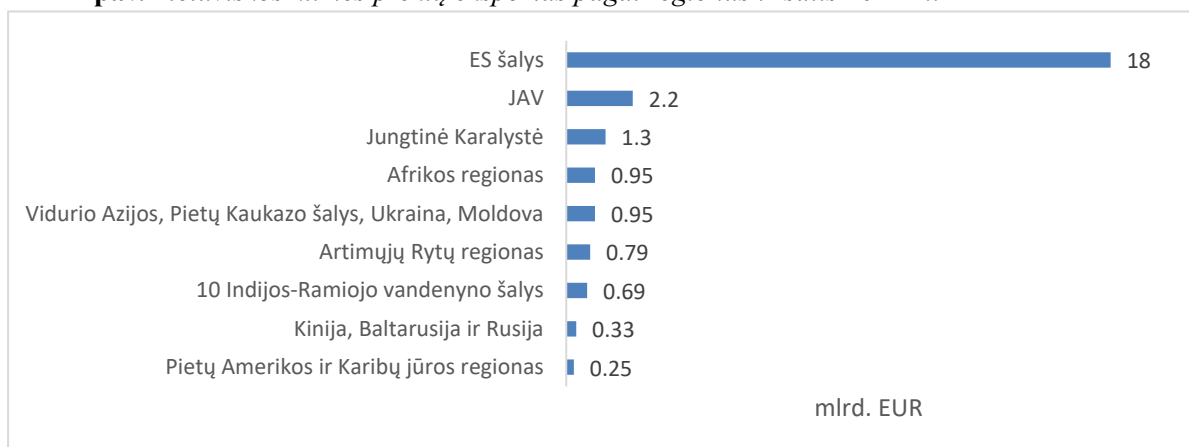
NATO viršūnių susitikime Madride (2022 m. birželio 29–30 d.) patvirtinta, kad kitas NATO viršūnių susitikimas vyks Vilniuje (2023 m. liepos 11–12 d.). Įgyvendinant pažangos uždavinio priemonę „*Didinti Lietuvos žinomumą ir įtaką tarptautinėje erdvėje*“, 2022 m. atlikti šie parengiamieji NATO viršūnių susitikimo Vilniuje darbai: reikalingos ES direktyvos dėl viešųjų pirkimų nuostatos perkeltos į Viešųjų pirkimų įstatymą, parengtas ir priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – LRV) nutarimas „Dėl Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos šalių vadovų susitikimo Lietuvoje 2023 metais organizavimo“, parengti ir patvirtinti NATO viršūnių susitikimo organizavimo sąmata, veiklos planas, LITEXPO rūmų pertvarkymo arba pritaikymo susitikimo reikmėms projektas, pradėti vykdyti reikiamų priemonių ir paslaugų pirkimai, rezervuojami viešbučiai, surengta tarpinstitucinių pasitarimų dėl NATO šalių vadovų susitikimo darbotvarkės ir kt. (*prisidėta prie VPNIJ 12.3.2 veiksmo įgyvendinimo*).

Atstovavimas Lietuvos ekonominiams interesams užsienyje

Įgyvendinant pažangos uždavinio priemonę „*Didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą*“, 2022 m. sustiprintas ekonominis atstovavimas diplomatinėse atstovybėse: įsteigtos naujos diplomatų, vykdančių ekonomines funkcijas, pareigybės Pietų Korėjoje, Singapūre, Vokietijoje ir Švedijoje (2021 m. – JK, Danijoje, Norvegijoje, Suomijoje). Įgyvendinant tęstinės veiklos uždavinio priemonę „*Formuoti ir įgyvendinti užsienio politiką*“, skirtas finansavimas išorės konsultavimo paslaugoms ekonominiiais ar prekybos klausimais įsigyti Japonijoje, Indijoje ir Australijoje. Šios pažangos ir tęstinės veiklos priemonės padėjo lietuviškam verslui persiorientuojant į Lietuvos strateginių partnerių rinkas, stiprinant Lietuvos vadovų vizitų užsienyje ekonomines dalis, surengiant daugiau eksporto, investicijų, turizmo skatinimo renginių (*prisidėta prie VPNIJ 12.3.9 veiksmo įgyvendinimo*).

2022 m. toliau tęsta strateginių rinkų diversifikacija, stiprinti ekonominiai santykiai su JAV, JK bei Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono šalimis (žr. 11 pav.) (įvyko užsienio reikalų ministro vizitai turint stiprų ekonominį dėmenį į JAV, Singapūrą, Indiją, Japoniją, Australiją). 2022 m., palyginti su 2021 m., lietuviškos kilmės produktų eksportas į JAV ir JK padidėjo atitinkamai 10 proc. ir 15 proc., į Pietų Amerikos ir Karibų jūros regioną – 23 proc., į Afrikos regioną – 39 proc., į Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono šalis – 6,2 proc. Lietuviškos kilmės prekių eksportas į Kiniją, Baltarusiją ir Rusiją 2022 m., palyginti su 2021 m., sumažėjo 55 proc.

11 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas pagal regionus ir šalis 2022 m.

Šaltinis: Valstybinės duomenų agentūros duomenys.

Ekonominės diplomatijos tarybos (toliau – EDT) darbo grupės lygmeniu vyko susitikimai su Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių atstovais (Kazachstane, Australijoje, Japonijoje, Singapūre, Pietų Korėjoje, Taipėjuje). 2022 m. rugpjūčio 17 d. EDT posėdyje patvirtinti prioritetiniai eksporto ir bendradarbiavimo inovacijų srityje, investicijų pritraukimo, turizmo skatinimo, žemės ūkio ir maisto produktų eksporto rinkų sąrašai (dar aiškesnė kryptis link strateginių partnerių) (*prisidėta prie VPNI 12.3.9 veiksmo įgyvendinimo*).

URM diplomatinėmis priemonėmis gynė Lietuvos ekonominio saugumo interesus tarptautinėje erdvėje, daugiau dėmesio buvo skiriama ES priklausomybės nuo Rusijos energijos išteklių panaikinimui ir Lietuvos strateginių energetikos ir transporto projektų įgyvendinimui. 2022 m. pagrindinės Lietuvos veiklos tarptautinėse ekonominėse organizacijose sritys buvo paramos Ukrainai užtikrinimas, Rusijos ir Baltarusijos įtakos mažinimas, Lietuvos ekonominių interesų gynimas ir parama tarptautine teise ir demokratinėmis vertybėmis grįstai pasaulio tvarkai. Veikla paramos Ukrainai srityje: 2022 m. Lietuvos ir Lenkijos iniciatyva įsteigtas EBPO biuras Ukrainai, laikinai veikiantis Paryžiuje (Lietuvos finansinis indėlis – 75 tūkst. eurų kasmet), Ukraina pakviesta pradėti pirminį prisijungimo prie EBPO dialogą, priimti PPO ministrų tarybos sprendimai dėl maisto saugos užtikrinimo (pagrindinis klausimas – Ukrainos uostų atblokovimas) (*prisidėta prie VPNI 12.1.11 veiksmo įgyvendinimo*). Pasiiektas didesnis Rusijos ir Baltarusijos izoliavimas tarptautinėse ekonominėse organizacijose: apribotas Rusijos ir Baltarusijos dalyvavimas EBPO, PPO, CERN, ITU ir kt., bendramintės valstybės vienijančioje EBPO visiškai sustabdytos bet kokios veiklos su Rusija (*prisidėta prie VPNI 12.1.12 veiksmo įgyvendinimo*).

Diskusijose dėl ES prekybos politikos formavimo Lietuva nuosekliai pasisakė už tai, kad ES prioritetas turėtų būti nauji prekybos susitarimai, kurie padėtų sustiprinti tiekimo grandines ir sumažinti priklausomybę nuo nepatikimų prekybos partnerių. 2022 m. užbaigtos ES derybos dėl prekybos susitarimų su Naująja Zelandija ir Čile, pasiekta derybų su Australija ir Indija pažanga, tęstas darbas dėl ES prekybos susitarimų su Meksika ir su MERCOSUR šalimis ratifikavimo (dėl ES preferencinių prekybos susitarimų Lietuvos eksportuotojai kasmet sutaupo daugiau kaip 80 mln. eurų muitų mokesčių). 2022 m. susitarta dėl bendros pozicijos ir prasidėjo trišaliai ES instrumento kovai su ekonomine prievarta aptarimai. 2022 m. aktyviai ginti Lietuvos gamintojų interesai trečiųjų valstybių (Ukrainos, Australijos, Pietų Afrikos Respublikos) inicijuotuose rinkos apsaugos tyrimuose. Nuo 2021 m. sausio iki 2022 m.

gruodžio LR diplomatinės atstovybės surengė 188 renginius, kuriuose supažindino Lietuvos gamintojus su naujomis trečiųjų šalių rinkų teikiamomis galimybėmis (*prisidėta prie VPNI 12.3.6 veiksmo įgyvendinimo*).

2022 m. Lietuva ir toliau nuosekliai kėlė klausimus dėl Astravo AE saugos dvišaliuose ir daugiašaliuose formatuose (Espo konvencija, Orhuso konvencija, Jungtinė panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyvių atliekų tvarkymo konvencija, TATENA), ragino Baltarusiją neatidėliojant įgyvendinti tarptautinius branduolinės saugos standartus ir aplinkosaugos reikalavimus. Siekdama prisidėti prie branduolinės saugos didinimo tarptautiniu ir regioniniu mastu, 2022 m. birželio 8 d. Lietuvos Vyriausybė pritarė, kad Lietuva keltų savo kandidatūrą į TATENA Valdytojų tarybą 2025–2027 m. kadencijai (*prisidėta prie VPNI 11.5.11 veiksmo įgyvendinimo*).

2022 m. Lietuva aktyviai plėtojo transatlantinį dialogą energetikos politikos, klimato kaitos ir energijos išteklių tiekimo saugumo klausimais. URM iniciatyva buvo tęsiamas bendradarbiavimas su JAV analitiniais centrais energetinio saugumo srityje – minties centro „Atlantic Council“ 2022 m. paskelbtoje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos dėl Baltijos šalių energetinio saugumo stiprinimo ir galimo bendradarbiavimo su JAV dujų, atsinaujinančiosios energijos bei elektros tinklų sinchronizavimo srityse (*prisidėta prie VPNI 12.3.3 veiksmo įgyvendinimo*).

Santykiai su Europos valstybėmis

2022 m. Lietuvos santykiai su Europos šalimis (tęstinės veiklos priemonė „*Formuoti ir įgyvendinti užsienio politiką*“) buvo intensyvūs – vasario 24 d. Rusijai pradėjus karą prieš Ukrainą, Lietuvos aukščiausieji pareigūnai nuolat palaikė ryšius su Europos šalių kolegomis (vizitai, susitikimai tarptautiniuose daugiašaliuose renginiuose, pokalbiai telefonu), ėmėsi įvairių iniciatyvų ir pirmavo telkdami visokeriopą paramą Ukrainai.

2022 m. nuolat vyko aukšto lygio vizitai į Prancūziją ir iš jos, įvairiais lygmenimis buvo palaikomas dialogas strateginiais užsienio politikos, gynybos, kultūros, ekonomikos, kitais aktualiais dvišalio bendradarbiavimo klausimais, derinamos pozicijos ES, NATO, kitose tarptautinėse organizacijose, toliau įgyvendinant Lietuvos ir Prancūzijos strateginės partnerystės veiksmų planą 2020–2024 m. Iš viso įvyko 6 aukšto lygio susitikimai su Prancūzijos atstovais (Ministrų Pirmininkų, užsienio reikalų ministrų, įskaitant ir 3+1 formato (3 Baltijos valstybių ir Prancūzijos) susitikimą Taline ir URM viceministrų susitikimus) (*prisidėta prie VPNI 12.2.2 veiksmo įgyvendinimo*).

2022 m. Lietuvos Respublikos Prezidentas, Ministrė Pirmininkė ir užsienio reikalų ministras su vizitais apsilankė JK, o Lietuvoje viešėjo JK užsienio reikalų sekretorė. Per metus iš viso įvyko 4 aukšto lygio susitikimai. Užsienio reikalų ministro vizito į Londoną metu pasirašyta dvišalio bendradarbiavimo deklaracija, kuria Lietuva ir JK įsipareigojo stiprinti strateginį bendradarbiavimą, puoselėti politinį dialogą, glaudžiai bendradarbiauti gynybos ir saugumo, kovos prieš tarptautinį nusikalstamumą, ekonomikos, technologijų ir dvišalės prekybos bei švietimo, mokslo ir kultūros srityse. 2022 m. pabaigoje pradėtas rengti dvišalio bendradarbiavimo veiksmų planas 2023 metams (patvirtintas 2023 m. sausio mėn.) (*prisidėta prie VPNI 12.3.5 veiksmo įgyvendinimo*).

4 lentelė. Aukšto lygio susitikimų su Vokietijos, Prancūzijos, Jungtinės Karalystės, Lenkijos, Baltijos ir Šiaurės valstybių atstovais skaičius 2021–2022 m.

Valstybės	2021 m.	2022 m.
Vokietija	4	12
Prancūzija	6	6
Jungtinė Karalystė	3	4
Lenkija	14	11
Baltijos ir Šiaurės valstybės	15	13

Šaltinis: URM duomenys.

2022 m. pagrindinės santykių su Vokietija temos buvo atgrasymo ir gynybos klausimai, įskaitant kovinės brigados dislokavimą Lietuvoje, vadovavimą eFP (*Enhanced Forward Presence*) batalionui, ilgalaikes investicijas į karinę infrastruktūrą, bendradarbiavimą gynybos įsigijimų srityje. 2022 m. įvyko 12 aukšto lygio susitikimų, tarp jų 3+1 užsienio reikalų viceministrų Berlyne bei 3+1 užsienio reikalų ministrų (Rygoje). Lietuvoje viešėję Vokietijos Federalinis Prezidentas, federalinis kancleris, federalinė gynybos ministrė ir federalinė užsienio reikalų ministrė apsilankė Pabradėje ir Rukloje, kur bendravo su Lietuvoje dislokuotais Vokietijos kariais, NATO priešakinių pajėgų bataliono (eFP) kovinės grupės vadovybe. Lietuvos Respublikos Prezidentas ir Vokietijos federalinis kancleris birželio 7 d. pasirašė bendrą komunikatą. Gruodžio 19 d. Vilniuje įvyko Lietuvos ir Vokietijos forumo metinė konferencija „Lietuva ir Vokietija. Europa 2022 m.“ (*prisidėta prie VPNI 12.2.3 veiksmo įgyvendinimo*).

Buvo toliau sėkmingai plėtojami strateginiai santykiai su Lenkija. Per metus įvyko 11 aukšto lygio susitikimų su šios valstybės atstovais. Lenkija – viena iš aktyviausiai visokeriopą paramą Ukrainai teikusių šalių, nuolat palaikiusi Lietuvos poziciją regionui svarbiais saugumo klausimais. Buvo toliau stiprinamas dvišalis bendradarbiavimas gynybos ir saugumo srityje (*prisidėta prie VPNI 12.3.4 veiksmo įgyvendinimo*).

2022 m. Lietuva koordinavo Šiaurės ir Baltijos šalių aštuoneto (NB 8) bendradarbiavimą. NB 8 susitikimų (13) metu aptartos aktualios temos, įskaitant regionui kylančius saugumo iššūkius (dėmesys Ukrainai), Kinijos įtaką, energetinį ir informacinį saugumą, aptarti paramos demokratinėms procesams klausimai. Kovo 2 d. NB 8 užsienio reikalų ministrai patvirtino bendrą pareiškimą, kuriuo pasmerkta Rusijos agresija prieš Ukrainą. JT ŽTT pateikta 116 bendrų NB 8 pasisakymų žmogaus teisių klausimais, Lietuvos ambasados užsienyje organizavo 45 NB 8 ambasadorių susitikimus su reziduojamos šalies ministrais, svarbiais pareigūnais ar politikais (*prisidėta prie VPNI 12.2.4 veiksmo įgyvendinimo*).

Toliau tęstas bendradarbiavimas su Pietų Europos šalimis (įvyko Graikijos Prezidentės ir užsienio reikalų ministro, Ispanijos užsienio reikalų ministro, Italijos užsienio reikalų valstybės sekretoriaus vizitai; Lietuvos užsienio reikalų ministras lankėsi Graikijoje ir Ispanijoje).

Lietuvos aktyvumas Europos Sąjungos Rytų partnerystės politikoje ir santykiai su Vidurio Azijos šalimis

Rusijos karas prieš Ukrainoje reikšmingai pakeitė geopolitinę situaciją ir saugumo architektūrą ES Rytų partnerystės srityje (RP) (tęstinės veiklos priemonė „*Formuoti ir įgyvendinti užsienio politiką*“), labai išaugo ES ir visos tarptautinės bendruomenės dėmesys

šiam regionui. Svarbiausias 2022 m. RP politikos rezultatas, prie kurio aktyviai prisidėjo ir Lietuva, – 2022 m. birželio 24 d. priimtas istorinis sprendimas dėl ES kandidatės statuso suteikimo Ukrainai ir Moldovos Respublikai bei europinės perspektyvos Sakartvelui.

Siekiant aktualizuoti RP klausimus ir išlaikyti juos ES užsienio politikos darbotvarkėje, reguliariai organizuotos konsultacijos su Europos Komisijos (DG NEAR), Europos išorės veiksmų tarnybos pareigūnais, kitų ES valstybių narių atstovais. Lietuva aktyviai dalyvavo ES Tarybos Rytų kaimynystės ir Vidurio Azijos darbo grupės (COEST) veikloje (daugiau nei 60 posėdžių). Lietuvai demonstruojant solidarumą, 2022 m. Lietuvos Respublikos Prezidentas ir Ministrė Pirmininkė Ukrainoje lankėsi po tris kartus, Seimo Pirmininkė – du kartus, užsienio reikalų ministras – keturis kartus.

2022 m. organizuotos tarpinstitucinės konsultacijos (įtraukiant ir Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybes) ES RP klausimais (dėl RP politikos ateities, Rusijos karo prieš Ukrainą sukeltų iššūkių, Lietuvos ekspertinės paramos galimybių ir kt.). Konsultacijų metu identifikuotos galimos preliminarios Lietuvos paramos Rytų partneriams sritys (*prisidėta prie VPNIP 12.1.11 veiksmo įgyvendinimo*). Siekiant sutelkti Lietuvos ekspertinę paramą Ukrainai, Moldovai ir Sakartvelui, 2022 m. parengta Lietuvos nacionalinių ekspertų duomenų bazė (per 300 ekspertų), galinčių perduoti Lietuvos integracijos į ES patirtį sektorių ir ES *acquis* perkėlimo srityse (*prisidėta prie VPNIP 12.1.11 veiksmo įgyvendinimo*). 2022 m. Vilniuje organizuoti sektorių renginiai RP klausimais, prisidėta prie ES dialogo su RP partneriais plėtros bendros saugumo ir gynybos politikos, junglumo stiprinimo srityse (*prisidėta prie VPNIP 12.1.11 veiksmo įgyvendinimo*).

ES, Rytų šalių partnerių, JAV ir Kanados sostinėse Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės surengė viešosios diplomatijos renginių (17), kurių metu supažindinta su Lietuvos požiūriu į ES RP politiką, aptarta jos nauda regionui, dvišalio ir daugiášalio bendradarbiavimo galimybės (*prisidėta prie VPNIP 12.4.5 veiksmo įgyvendinimo*). Siekiant sutelkti ir palaikyti Rusijos pilietinę visuomenę ir politinę opoziciją, suorganizuotas aštuntasis Vilniaus Rusijos forumas (VRF). Jo metu aptartos karo Ukrainoje pasekmės, Rusijos režimo ir visuomenės specifika, galimi ateities scenarijai, Vakarų vaidmuo ir laikysena karo metu (*prisidėta prie VPNIP 12.4.5 veiksmo įgyvendinimo*). 2022 m. reaguojant į Rusijos nusikaltimus Ukrainoje ir nekonstruktyvią Rusijos diplomatinės tarnybos veiklą vykstant agresijai prieš Ukrainą, sumažintas diplomatinis atstovavimas su Rusija, paskelbti nepageidautinai keli Rusijos diplomatai, panaikintas Rusijos generalinio konsulato Klaipėdoje veiklos leidimas, uždarytas Lietuvos Respublikos generalinis konsulatatas Sankt Peterburge (*prisidėta prie VPNIP 12.1.12 veiksmo įgyvendinimo*).

2022 m. dėl agresijos prieš Ukrainą silpnėjant Rusijos įtakai Vidurio Azijoje, šio regiono valstybės pradėjo aktyviau plėtoti santykius su Vakarų ir kaimyninėmis šalimis. URM atstovai 2022 m. surengė keletą svarbių susitikimų Vidurio Azijos regione: užsienio reikalų ministro vizito Kazachstane (toliau – KZ) metu pasiūlyta Lietuvos infrastruktūra kroviniams gabenti, pasisakyta už ES vizų režimo supaprastinimą KZ piliečiams, sutarta plėtoti bendradarbiavimą žaliosios energetikos pramonės srityje, vyko viceministro M. Adomėno konsultacijos su Uzbekistano (pasiūlyta pasinaudoti Lietuvos patirtimi vykdant šalyje administracines reformas) ir Kirgizijos (aptarti transporto leidimų, vizų ir teisinės bazės plėtojimo klausimai) atstovais (*prisidėta prie VPNIP 12.1.11 veiksmo įgyvendinimo*).

Sankcijų politika

2022 m. Rusijai pradėjus karinę agresiją prieš Ukrainą, URM visais lygmenimis ir kanalais nuosekliai pasisakė už sankcijas Rusijai ir jų plėtrą – naujų sankcijų priėmimą, spragų uždarymą, sankcijų apėjimo ir išvengimo galimybių užkardymą (tęstinės veiklos priemonė „Formuoti ir įgyvendinti užsienio politiką“). 2022 m. buvo priimti 9 sankcijų Rusijai paketai. Lietuva teikė daug pasiūlymų dėl sankcijų, buvo siekta, kad individualios sankcijos būtų nuolat plečiamos, nenustatant papildomų saugiklių, o ekonominės sankcijos apimtų kuo daugiau sektorių ir padarytų reikšmingą, ilgalaikį poveikį Putino režimui, stabdytų režimo gaunamus pelnus, iš kurių finansuojamas karas prieš Ukrainą. Lietuva siūlė sankcionuoti 244 asmenis ir 26 įmones (iš jų sankcionuoti 209 asmenys ir 19 įmonių).

Pagrindiniai 2022 m. sankcijų Rusijos atžvilgiu politikos, prie kurios aktyviai prisidėjo ir Lietuva, rezultatai: rusiškos naftos ir anglių ES importo embargas, Rusijos finansų sektoriaus sankcionavimas, atskirų bankų lėšų įšaldymas arba atjungimas nuo SWIFT sistemos; visiškas Rusijos ginklų importo ir eksporto embargas; tam tikrų propagandinių žiniasklaidos priemonių transliacijų draudimas ES teritorijoje; IT paslaugų, taip pat ir kitų paslaugų ribojimas; dvigubos paskirties prekių didesnė kontrolė, chemikalų, medienos, popieriaus ir metalų importo ribojimai; ES oro erdvės uždarymas; draudimai laivams įplaukti į ES uostus ir kt. (*prisidėta prie VPNI 12.1.12 veiksmo įgyvendinimo*).

5 lentelė. 2022 m. ES taikytos sankcijos Rusijai ir Baltarusijai.

Baltarusijai	Rusijai
Individualios sankcijos: LT siūlė taikyti sankcijas 14 asmenų ir 8 įmonėms, iš jų sankcionuota 12 asmenų ir 8 įmonės.	Individualios sankcijos: LT siūlė taikyti sankcijas 244 asmenims ir 26 įmonėms, iš jų sankcionuota 209 asmenys ir 19 įmonių.

Šaltinis: URM duomenys.

Be sankcijų nustatymo, Lietuva dėjo daug pastangų sprendžiant sankcijų Rusijai apėjimo klausimą. URM šiuo klausimu bendradarbiavo su Europos Komisija, kitomis ES šalimis, teikti konkretūs siūlymai atitinkamoms ES institucijoms. Šį klausimą URM kėlė ir dvišaliuose susitikimuose su Centrinės Azijos šalimis, jos buvo kviečiamos imtis visų įmanomų priemonių, kad būtų užkardyti bandymai per Centrinės Azijos šalis apeiti ES nustatytas ribojamąsias priemones Rusijai ir Baltarusijai. URM aktyviai bendradarbiavo ieškodama bendrų priemonių su kaimyninėmis ES šalimis, turinčiomis sieną su Rusija ar Baltarusija. Per šias šalis į Rusiją ir Baltarusiją keliauja daugiausia prekių, gali būti siekiama apeiti ES ribojamąsias priemones. URM nuolat ragino stiprinti atsakomybės už tarptautinių sankcijų pažeidimus ir jų apėjimą priemones.

Lietuvos diplomatinėmis pastangomis formuojant ES užsienio politiką nebuvo pamirštas ir Baltarusijos atsakomybės klausimas. 2022 m. Lietuva įvairiais lygmenimis ragino ir teikė konkrečių siūlymų tokias pat ekonomines sankcijas kaip Rusijai taikyti ir Baltarusijai atsižvelgiant į šioje šalyje nuolat prastėjančią žmogaus teisių padėtį, aktyvią jos pagalbą Rusijai kare prieš Ukrainą, siekį padėti Rusijai apeiti ES jai taikomas sankcijas. Lietuva siūlė sankcionuoti 14 asmenų ir 8 įmones (iš jų sankcionuoti 12 asmenų ir 8 įmonės). Per 2022 m. priimta naujų individualių ir sektorių (ekonominių) sankcijų Baltarusijai, įskaitant daugiausia pajamų teikiančių trąšų sektorių (gamyklas). Prasidėjus karui Ukrainoje, sankcijų režimas

Baltarusijai papildytas agresijos prieš Ukrainą kriterijumi (prisidėta prie VPNI 12.1.6 veiksmo įgyvendinimo)

Lietuvos interesai Lotynų Amerikoje, Afrikoje, Azijoje ir Okeanijoje

Pagrindiniai Lietuvos dvišalės ir daugiašalės politikos Indijos ir Ramiojo vandenynų regione klausimai susiję su Rusijos karu prieš Ukrainą, siekiant kuruojamų regionų šalių politinės paramos. Dvišaliuose santykiuose su Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono valstybėmis prasidėjo naujos kokybės etapas: sparčiai plėtoti politiniai ryšiai (sustiprintas diplomatinis atstovavimas, surengta aukšto lygio vizitų, susitikimų, parlamentinių grupių, politinių konsultacijų), ekonominės diplomatijos pastangos buvo rezultatyvios aukštųjų technologijų, inovatyvios medicinos ir biotechnologijų, turizmo sričių srityse, gerokai išaugo žemės ūkio politikos, verslo kontaktų ir prekybos apimtys. Lietuviškos kilmės prekių eksportas į 10 Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono šalių 2022 m. išaugo 6,2 proc. palyginti su 2021 m. (atitinkamai nuo 649,1 iki 689,2 mln. eurų), bendrasis eksportas padidėjo 11,7 proc. (atitinkamai nuo 745,6 iki 833,3 mln. eurų), importas išaugo 46,3 proc. (nuo 477,1 iki 698 mln. eurų).

Įgyvendinant pažangos uždavinio priemonę „*Didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą*“, 2022 m. atidaryta Lietuvos ambasada Singapūre (darbą pradėjo ambasadorius D. Gaidys), kuri papildė diplomatinį atstovavimą Pietryčių Azijos regione (2020 m. – Australija, 2021 m. – Korėjos Respublika) (įgyvendintas VPNI 12.3.8 veiksmas). Atstovybė įsteigta siekiant mažinti Lietuvos verslo priklausomybę nuo Kinijos, pritraukti investicijų ir didinti eksporto apimtis, bendradarbiauti mokslo, inovacijų ir technologijų srityse, dėl patogios Singapūro geografinės padėties užtikrinti papildomą atstovavimą Malaizijai, Indonezijai, Tailandui, Vietnamui bei ASEF (Azijos ir Europos fonde). 2022 m. įsteigus žemės ūkio ir komercijos atašė pareigybę sustiprinta Lietuvos Respublikos ambasada Japonijoje. Darbą pradėjo pirmasis Lietuvos ambasadorius Korėjos Respublikoje R. Šlepavičius. Taipėjuje (Taivane) atidaryta Lietuvos prekybos atstovybė.

2022 m. įvyko politinės konsultacijos su Japonija, Pietų Korėja, Australija, Indija, Indonezija, Vietnamu. Užsienio reikalų ministras dalyvavo ministrų lygio forume Paryžiuje ir aukšto lygio forume Prahoje dėl bendradarbiavimo su Indijos ir Ramiojo vandenynų regionu. Šiuo klausimu buvo tęsiamas Lietuvos ir JAV strateginis dialogas. Santykiai su Japonija (tęstinės veiklos priemonė „*Formuoti ir įgyvendinti užsienio politiką*“): 2022 m. minėtas Lietuvos ir Japonijos draugystės 100-metis, įvyko Ministrės Pirmininkės, Vyriausybės kanclerės, užsienio reikalų ministro vizitai. Ministrės Pirmininkės vizito Japonijoje metu Lietuvos ir Japonijos premjerai paskelbė bendrą pareiškimą dėl Lietuvos ir Japonijos strateginės partnerystės ir sutarė dėl dvišalio saugumo dialogo. Toliau buvo aktyviai plėtojami ryšiai su Taivanu (4 viceministrų vizitai Taivane): inicijuoti dvišaliai supratimo memorandumai ekonominio bendradarbiavimo, mokslo ir kitose srityse, gauti Taivano leidimai importuoti lietuvišką paukštieną ir kitus maisto produktus. Užsienio reikalų ministras su darbo vizitais lankėsi Australijoje, Indijoje, Singapūre. Vizitų metu Indija paskelbė sprendimą atidaryti ambasadą Lietuvoje, Australija – prekybos biurą Vilniuje (prisidėta prie VPNI 12.3.7 veiksmo įgyvendinimo).

Nepaisant Lietuvos diplomatinių pastangų, nepavyko išspręsti klausimų dėl atstovybių Kinijoje ir jų personalo statuso. 2022 m. Lietuvos ambasada Kinijoje tęsė nuotolinį darbą iš

Vilniaus. Šiais klausimais vyko pasitarimai su Kinijos ambasada Vilniuje, aktyviai konsultuotasi su ES, JAV ir kitais bendraminčiais.

2022 m. dėl karo Ukrainoje suspenduotas Rusijos dalyvavimas ASEF veikloje.

2022 m. pažymėtas Lietuvos ir Izraelio diplomatinių santykių 30-metis. Ta proga surengtas Seimo Pirmininkės vizitas Izraelyje (lankytasi ir Palestinoje). Surengtos dvišalės politinio ir kito pobūdžio konsultacijos su Izraeliu ir Palestina. Konsultacijose keltas Izraelio paramos Ukrainai klausimas, išreikštas suinteresuotumas stiprinti dvišalius ekonominius ryšius. Plėtoti ryšiai su Iraku: įvyko užsienio reikalų ministro vizitas Irake ir Kurdistane (susitarta dėl tolesnio Irako išitraukimo sprendžiant neteisėtai į Lietuvą atvykusių migrantų gražinimo į Iraką klausimus), paskirtas pirmasis Lietuvos ambasadorius Irakui R. Davidonis (reziduojantis JAE), įgyvendintas pirmasis vystomojo bendradarbiavimo projektas – atidaryta jazidų bendruomenės vaikams skirta Mahmudijos pradinė mokykla. Dialoge su Egiptu surengtos dvišalės konsultacijos, išreikštas Egipto ketinimas eksportuoti aliejų, grūdus, domėjimasis Klaipėdos jūrų uosto pajėgumais, poreikis bendradarbiauti ICT, skaitmenizavimo, kibernetinės saugos srityse. 2022 m. atnaujintas ES bendradarbiavimas su Persijos įlankos bendradarbiavimo tarybos valstybėmis, į šį procesą įsitraukė ir Lietuva: užsienio reikalų ministras dalyvavo šios tarybos susitikime bei aukšto lygio Sir Bani Jaso forume JAE. Pasirašytos trys tarptautinės sutartys tarp Lietuvos ir JAE (dėl savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose, dėl nuteistųjų perdavimo ir ekstradicijos). Lietuvoje lankėsi Omano užsienio reikalų ministras (*prisidėta prie VPNI 12.3.7 veiksmo įgyvendinimo*).

Prasidėjus Rusijos karui prieš Ukrainą iš Kijevo į Vilnių persikėlė Nigerijos ambasada (pirmosios iš Afrikos šalių ambasada Lietuvoje, galimybė ateityje plėsti ekonominius santykius). Stiprintas dvišalis politinis ir ekonominis bendradarbiavimas su Pietų Afrikos Respublika (PAR) ir Gana (įvyko šių valstybių užsienio reikalų viceministrų vizitai Lietuvoje; PAR ratifikavo dvišalį susitarimą dėl bevizio režimo diplomatinių ir tarnybinių pasų turėtojams). 2022 m. Lietuva dalyvavo ES ir Lotynų Amerikos ir Karibų jūros valstybių bendrijos užsienio reikalų ministrų susitikime, kuriame patvirtintas abiejų regionų veiklos 2022–2023 m. planas. URM užsakymu parengta studija apie Lietuvos bendradarbiavimą su Lotynų Amerikos ir Karibų jūros šalimis bei jo perspektyvą (3 scenarijai: konservatyvus, tikslinis ir plėtos ar partnerystės) (*prisidėta prie VPNI 12.3.7 veiksmo įgyvendinimo*).

Taigi 2022 m. sustiprinti ekonominiai ir politiniai santykiai su Lotynų Amerikos, Afrikos, Artimųjų Rytų, Azijos ir Okeanijos valstybėms: 2022 m. įvyko 49 (2021 m. – 23) aukšto lygio susitikimai ir 44 (2021 m. – 28) politinės konsultacijos, vyresniųjų pareigūnų susitikimų, darbo vizitų. Daug dėmesio skirta Azijos ir Okeanijos valstybėms, aktyviai dalyvauta rengiant ES regioninio bendradarbiavimo su kuruojamais regionais strateginius dokumentus ir juos įgyvendinant Lietuvai palankiomis sąlygomis, aktyviai plėtotas strateginis dialogas su JAV ir kitomis bendramintėmis dėl Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono. Visi šie veiksmai prisidėjo prie tęstinės veiklos uždavinio „Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose“ įgyvendinimo.

Lietuvos visuomenės informavimas, kova su dezinformacija ir kultūrinės diplomatijos naratyvas

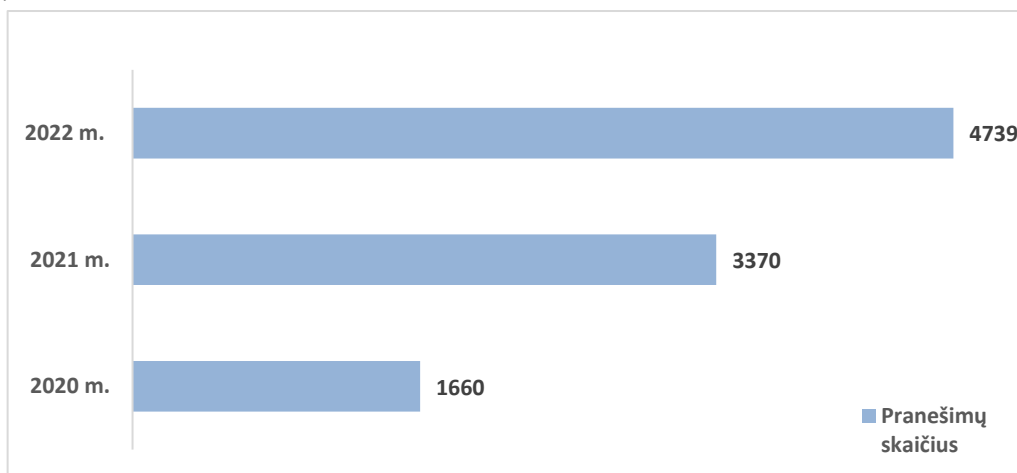
2022 m. prasidėjus Rusijos karinei agresijai prieš Ukrainą, tapo itin aktyvūs diplomatiniai Lietuvos atstovų veiksmai telkiant visokeriopą tarptautinės bendruomenės paramą Ukrainai, tarp jų prokremliškos propagandinės žiniasklaidos retransliacijų ES ribojimas, parama į Lietuvą iš Rusijos ir Baltarusijos persikėlusiams nepriklausomoms

žiniasklaidos priemonėms ir žurnalistams (2022 m. daugiau nei dvigubai išaugo URM akredituotų užsienio žurnalistų, daugiausia iš Rusijos arba Baltarusijos, skaičius: 2022 m. akredituota 130 žurnalistų, 2021 m. – 58, 2020 m. – 52). Pakito URM spaudos pranešimų, žiniasklaidos užklausų turinys ir gausa – Lietuvos vardas užsienio spaudoje buvo minimas dažniau nei įprastai, tai užtikrino Lietuvos pozicijų ir užsienio politikos matomumą tarptautinėje erdvėje, taip pat prisidėjo prie tolesnio šalies žinomumo pasaulyje didinimo (*prisidėta prie VPNI 12.1.7, 12.1.12 ir 12.2.4 veiksmų įgyvendinimo*).

2022 m. augo visų URM skaitmeninės komunikacijos paskyrų sekėjų skaičius, kartu ir šių kanalų reikšmė informuojant Lietuvos visuomenę bei užsienio partnerius apie Lietuvos užsienio politiką. URM strateginės komunikacijos „Twitter“ paskyra įgijo 10 tūkst. sekėjų (augimas per 20 proc. palyginti su 2021 m.), šiame kanale 2022 m. pasidalintos žinutės pasiekė apie 2,8 mln. tinklo vartotojų. URM „Twitter“ paskyros sekėjų skaičius per metus išaugo 22 tūkst., žinutės pasiekė 9 mln. tinklo vartotojų, „Facebook“ sekėjų išaugo 2 tūkst., pranešimai pasiekė 1,234 mln. vartotojų, „LinkedIn“ sekėjų skaičius išaugo 9 tūkst., žinutės pasiekė 3,795 mln. vartotojų.

Apžvelgiant reikšmingų tarptautinio bendradarbiavimo srities pranešimų apie Lietuvą, darančių didžiausią įtaką šalies matomumui, skaičių (pažangos uždavinio 14-01-09-01-02 priemonės „*Didinti Lietuvos žinomumą ir įtaką tarptautinėje bendruomenėje*“ rezultato rodiklis), 2022 m. pranešimų apie Lietuvą daugėjo (4 739 pranešimai; 2021 m. – 3 370, 2020 m. – 1 660 pranešimų), tai lėmė aktyvi užsienio politika. 2022 m. daugiausia tarptautinės žiniasklaidos dėmesio sulaukė su Lietuvos pozicija ir reakcija į Rusijos plataus masto agresiją prieš Ukrainą susijusios temos, taip pat Lietuvos ir Taivano bendradarbiavimo stiprinimas ekonomikos ir technologijų srityje, Lietuvos ir Kinijos santykiai, nelegalios migracijos srautai Lietuvoje, apgrėžimo politika (*prisidėta prie VPNI 2.5.4 ir 12.4.5 veiksmų įgyvendinimo*).

12 pav. Reikšmingų tarptautinio bendradarbiavimo srities pranešimų apie Lietuvą, darančių didžiausią įtaką šalies matomumui, skaičius tikslinių šalių žiniasklaidoje (R-14-001-09-01-02-01 rodiklis).

Šaltinis: URM duomenys.

2022 m. tęstas sistemiskas su Lietuva susijusios dezinformacijos nedraugiškoje žiniasklaidoje stebėjimas, gerinant Lietuvos institucijų ir užsienio partnerių supratimą apie skleidžiamus priešiškus naratyvus bei pasirengimą juos paneigti rengiant atitinkamas strateginės komunikacijos kampanijas. Reaguojant į iššūkius informacinėje erdvėje, buvo vykdoma tęstinė istorinės atminties komunikavimo kampanija: be kitų Lietuvai svarbių

istorinių datų minėjimo, vykdyta gegužės 9 d. (siekiant paneigti Kremliaus skleidžiamą istorinį revizionizmą), Romo Kalantos protesto 50-ųjų metinių, Molotovo ir Ribentropo pakto metinių, Lietuvos laisvės kovų ir tremčių istorijos kampanijos (*prisidėta prie VPNI 12.2.4 ir 12.4.1 veiksmų įgyvendinimo*).

Pradėta paramos Ukrainai kampanija, taip pat vedamas reguliarus „Karo kalendorius“ Rusijos karo nusikaltimams Ukrainoje viešinti socialiniuose tinkluose; pradėta įgyvendinti bendra Lietuvos ir Lenkijos kampanija „RuZZia Unmasked“ (siekis atskleisti Rusijos imperialistinius siekius tarptautinėms auditorijoms); su ES partneriais tęsiama tarptautinė Baltarusijos politinių kalinių palaikymo kampanija, koordinuota kova prieš dezinformaciją (dalyvauta 2023 m. besitęsiančiose ES Skubaus pranešimo sistemos (angl. *Rapid Alert System*) ir strateginės komunikacijos srities Liublino trikampio formato veiklose). 2022 m. Liublino trikampio šalyse kartu su Ukraina ir Lenkija pristatyta bendra ataskaita apie Rusijos vykdomą dezinformaciją, dalyvauta dviejuose Tarptautinių partnerių, kovojančių su valstybių remiama dezinformacija, susitikimuose (IPCS), intensyviai bendradarbiauta su Jungtine Karalyste (*prisidėta prie VPNI 12.4.5 veiksmo įgyvendinimo*).

2022 m. kultūrinės diplomatijos srityje URM ir Lietuvos diplomatinės atstovybės užsienyje, bendradarbiaudamos su Lietuvos pristatymą koordinuojančiomis institucijomis, įgyvendino 112 kultūrinės diplomatijos projektų (2021 m. – 126). Nežymų kultūrinės diplomatijos projektų mažėjimą lėmė nutraukta Lietuvos ambasadų veikla Rusijoje ir Kinijoje. Didžiausias dėmesys buvo skirtas diplomatinių santykių užmezgimo 100-mečių minėjimams (5 valstybėse), Kaunui – Europos kultūros sostinei 2022 (7 valstybėse); Lietuvos karaimų istorijos ir kultūros metams (2 valstybėse); Jono Meko 100-osios metinėms (8 valstybėse); Pranciškaus Skorinos 500-osioms metinėms (2 valstybėse). Ukrainos kovos už nepriklausomybę palaikymui diplomatinės atstovybės surengė režisieriaus M. Kvedaravičiaus dokumentinio filmo „Mariupolis“ peržiūras (*prisidėta prie VPNI 2.5.3, 2.5.4, 2.5.5 ir 12.4.5 veiksmų įgyvendinimo*).

2022 m. surengtas pagrindinis kultūrinės istorinės atminties renginys – tarpukario Lietuvos sutarčių, 2021 m. parvežtų iš Kanados, paroda Valdovų rūmuose. 2022 m. iš Romos parvežtas ir Lietuvos centriniam valstybės archyvu perduotas Lozoraičių šeimos archyvas.

Konsulinės veiklos politika

Daugiausia dėmesio 2022 m. konsulinės veiklos srityje URM skyrė konsulinių paslaugų prieinamumo didinimui, asmenų aptarnavimo konsulinėse įstaigose kokybės gerinimui bei efektyvios konsulinės pagalbos teikimui. 2022 m. priimti kartu su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija inicijuoti teisės aktų pakeitimai, optimizuojantys ir spartinantys užsieniečių prašymų dėl ilgalaikio buvimo Lietuvoje teikimą ir nagrinėjimą per migracijos informacinę sistemą, skaitmenizuojant procesą.

2022 m. Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose (toliau – konsulinės įstaigos) atliktas 415 701 konsulinis veiksmas, t. y. 23 proc. daugiau negu 2021 m. Net 61,4 proc., palyginti su ankstesniais metais, išaugo konsulinės pagalbos poreikis: 2022 m. atlikti 3 062 konsulinės pagalbos veiksmai, 2021 m. tokių veiksmų atlikta 1 897.

6 lentelė. Konsuliniai veiksmai ir misijos LR diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose 2021–2022 m.

	2021 m.	2022 m.
Konsuliniai veiksmai	338357	415701
Konsulinės pagalbos veiksmai	1897	3062
Konsulinės misijos	44	49

Šaltinis. URM duomenys.

Konsulinių paslaugų prieinamumas Lietuvos piliečiams buvo užtikrintas organizuojant konsulines misijas ir tęsiant pasų centrų JK veiklą. 2022 m. įvairiose šalyse organizuotos 49 konsulinės misijos, kurių metu aptarnauti 3 908 asmenys ir atlikti 4 927 konsuliniai veiksmai (2021 m. surengtos 44 konsulinės misijos). JK atidarius ketvirtąjį pasų centrą Birmingamo mieste, per antrąjį 2022 m. pusmetį jame priimti 772 Lietuvos piliečių prašymai dėl asmens tapatybės dokumentų išdavimo ar keitimo. Iš viso 2022 m. Lietuvos pasų centruose JK priimta 7 070 prašymų išduoti ar pakeisti asmens tapatybės dokumentus (2021 m. poreikis dėl JK taikytų teisinio statuso įforminimo reikalavimų ir COVID-19 pandemijos nulemtų kelionių apribojimų buvo didesnis – 8 285 prašymai). Veiksmingi konsulinių misijų ir pasų centrų projektai sudarė sąlygas Lietuvos piliečiams konsulines paslaugas gauti greičiau ir arčiau savo gyvenamosios vietos.

2022 m. daug dėmesio skirta Skambučių centro, kurio paslaugomis kasmet pasinaudoja dešimtys tūkstančių Lietuvoje ir užsienyje gyvenančių Lietuvos piliečių, teikiamų paslaugų kokybei: aktyvi paslaugos teikimo priežiūra ir konsultantų mokymai sudarė sąlygas kokybiškai atsakyti į 58 492 Lietuvos piliečių užklausas (2021 m. – 84 422 užklausos: didesnę paslaugų paklausą lėmė kelionių apribojimai dėl COVID-19 pandemijos). Prasidėjus Rusijos karui prieš Ukrainą, nuo 2022 m. vasario 24 d. iki kovo 22 d. Ukrainoje buvę Lietuvos piliečiai konsulinės informacijos galėjo kreiptis visą parą.

2022 m. URM inicijavo drąsų konsulinių paslaugų skaitmenizavimo projektą. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai pateikta Konsulinių procedūrų valdymo informacinės sistemos (toliau – KPVS) skaitmenizavimo ir modernizavimo projektų finansavimo iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės plano „Naujos kartos Lietuva“ reformos „Į klientą orientuotos paslaugos“ lėšų paraiška. Atlikti parengiamieji šių projektų darbai: konsultuotasi su el. paslaugas teikiančiomis institucijomis, parengti funkciniai reikalavimai ruošiant naujos kartos KPVS techninės specifikacijos parengimo pirkimo dokumentus. 2023 m. vasario mėn. skirtas finansavimas projektui. Būsima nauda – konsulinių paslaugų ir pagalbos užsienyje gyvenantiems Lietuvos piliečiams teikimo gerinimas (maksimaliai automatizuota ir skaitmenizuota, susieta su valstybės registrais, vartotojui patogi konsulinių funkcijų atlikimo sistema).

2022 m. vyko biometrinės įrangos instaliavimo konsulinėse įstaigose projekto baigiamasis etapas. Įranga jau veikia 46 konsulinėse įstaigose. Nauda – piliečiai konsulinėse įstaigose aptarnaujami sparčiau ir kokybiškiau, visiškai užtikrinant asmens dokumentų išdavimo proceso saugumo reikalavimus.

Užsienio politikos horizontalieji procesai

2022 m. rengtos vidinės URM diskusijos aktualiais užsienio politikos klausimais, pasitelkiant kitų institucijų atstovų, ekspertų. Atsižvelgiant į geopolitinę situaciją, tarptautinės aplinkos pokyčius ir XVIII Vyriausybės prioritetus diskusijų temos buvo: 1) Kvalifikuotos daugumos principas ES bendrojoje užsienio ir saugumo politikoje; 2) Lietuvos ir JAV forumas: poreikis, pobūdis, veikla; 3) Ar rinkimų sezonas Europoje leis išlaikyti politikos tęstinumą? 4) Vakarų Balkanų regiono geopolitinė padėtis ir Lietuvos interesai regione; 5) Centrinė Azija – strateginių galimybių placdarmas Lietuvai?

2022 m. buvo surengtos 7 konsultacijos su ES ir NATO, 4 dvišalės konsultacijos su Čekijos, Suomijos, Šveicarijos ir JK užsienio politikos planuotojais. Aptarti aktualūs užsienio politikos darbotvarkės klausimai, susiję su Rusijos sukeltu karu Ukrainoje, jo pasekmėmis Europai ir transatlantiniam saugumui, globalių ir regioninių įtakų persiskirstymui. Kartu su Rytų Europos studijų centru ir Lietuvos ambasada Sakartvele Vilniuje surengtas Sakartvelo forumas „Demokratiniai įgaliojimai ir atsparumas. Vidaus ir užsienio veiksniai“, kuriame aptarta Sakartvelo politinė dinamika ir šalies euroatlantinės integracijos siekis naujame Rytų Europos regiono (ne)saugumo kontekste, sustiprinta Lietuvos patirtis Sakartvelo užsienio ir saugumo politikos klausimais.

Nuo karo Ukrainoje pradžios URM atliko informacijos apie saugumo situaciją Ukrainoje ir užsienio valstybių vertinimų stebėseną: parengta 101 informacinė pažyma (informacija perduota Prezidentūros, Seimo, Vyriausybės atstovams).

Įgyvendindama 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano 9 tikslą „Stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora“, 2022 m. URM parengė Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos plėtros programą, kuri buvo patvirtinta LRV 2022 m. kovo 2 d. nutarimu Nr. 188. Ši programa sudarys prielaidas pažangos priemonėms įgyvendinti didinant diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą, Lietuvos žinomumą ir įtaką tarptautinėje bendruomenėje, stiprinant vystomojo bendradarbiavimo sistemos, didinančios Lietuvos minkštąją galią, veiksmingumą. Taip pat parengti ir patvirtinti daliniai pažangos priemonių „Didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą“ ir „Didinti Lietuvos žinomumą ir įtaką tarptautinėje bendruomenėje“ aprašai, pradėtos įgyvendinti šių priemonių veiklos.

URM aktyviai prisidėjo prie Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ projekto rengimo proceso dalyvaudama Vyriausybės strateginės analizės centro STRATA organizuojamuose renginiuose, organizuodama URM renginius strategijos pristatymo ir tobulinimo temomis, siūsdama savo ekspertus į tematinės kūrybines dirbtuves: „*Stipri Lietuva kintančiame pasaulyje: valstybės saugumas ir vaidmuo regione bei pasaulyje*“ ir „*Kelrodžio pažangos Lietuvos tarptautinėje politikoje formavimas*“. Visa tai užtikrino URM įsitraukimą į vieno iš svarbiausių Lietuvos strateginių dokumentų rengimą, skatino vidines diplomatų diskusijas esminiais Lietuvos valstybei, ypač užsienio politikos, klausimais, pažangos užsienio politikoje ir kitų valdymo sričių sinergijos paiešką.

Atsižvelgiant į XVIII Vyriausybės programoje pabrėžiamą platesnį duomenų teikimą ir vartojimą bei prisidedant prie VPNI 9.2.5 veiksmo įgyvendinimo, 2022 m. URM baigtas įgyvendinti ES projektas „Atvirų duomenų platformos, įgalinančios efektyvų viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį panaudojimą verslui, ir jo valdymo įrankių sukūrimas“. Projektas verslo subjektams ir visuomenei atvėrė tris duomenų rinkinius: apie Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokestį, Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo interneto svetainę ir tinklalapį „<https://keliauk.urm.lt>“.

UŽSIENIO POLITIKOS FUNKCIJŲ VYKDYMO PROGRAMOS APIBENDRINIMAS

Įgyvendinant pažangos uždavinį „**Stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką**“, sustiprinti ekonominės diplomatijos pajėgumai Lietuvos verslui aktualiausiose, strategiškai ir geopolitškai svarbiausiose rinkose Pietų Korėjoje, Singapūre, Vokietijoje ir Švedijoje; įsteigta LR atstovybė Singapūre; didinta dvišalė parama vystymuisi (skirta 2,958 mln. eurų, 2021 m. – 1,1 mln. eurų), įskaitant įnašą per naują Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondą; įsteigta diasporos klausimus kuriojančio diplomato pareigybė ir etatas Generaliniame konsulate Čikagoje (JAV); patvirtintas naujas Lietuvos atstovų kandidatavimo tarptautinėse organizacijose teisinis reglamentavimas; atlikti NATO viršūnių susitikimo 2023 m. Vilniuje parengiamieji darbai.

Įgyvendindama tęstinės veiklos uždavinį „**Atstovauti Lietuvos interesams užsienyje ir tarptautinėse organizacijose**“, 2022 m. URM aktyviai dalyvavo tarptautiniuose politiniuose procesuose. Reikšdama paramą Rusijos agresiją išgyvenančiai Ukrainai, Lietuva daug prisidėjo prie sankcijų politikos Rusijai ir Baltarusijai taikymo, kėlė sankcijų Rusijai apėjimo klausimą ir pasisakė dėl poveikio priemonių už tarptautinių sankcijų pažeidimus stiprinimo (*prisidėta prie VPNI 12.1.6, 12.1.12 veiksmų įgyvendinimo*).

2022 m. pagrindinės Lietuvos veiklos tarptautinėse ekonominėse organizacijose sritys buvo paramos Ukrainai užtikrinimas, Rusijos ir Baltarusijos įtakos mažinimas, Lietuvos ekonominių interesų gynimas ir parama tarptautine teise ir demokratinėmis vertybėmis grįstai pasaulio tvarkai. 2022 m. Lietuvos ir Lenkijos iniciatyva įsteigtas EBPO biuras Ukrainai. Pasiektas didesnis Rusijos ir Baltarusijos izoliavimas tarptautinėse ekonominėse organizacijose (EBPO, PPO, CERN, ITU ir kt.).

2022 m. toliau vykdyta strateginė rinkų diversifikacija, stiprinant ekonominius santykius su JAV, JK bei Indijos ir Ramiojo vandenynų regiono šalimis, aktyviai ginti Lietuvos gamintojų interesai trečiųjų valstybių inicijuotuose rinkos apsaugos tyrimuose, tarptautiniu lygmeniu aktyviai keltas Astravo AE saugos klausimas.

Lietuva inicijavo ir rėmė politinę paramą Ukrainai (grūdų eksportas jūra, sankcijos Rusijai, Ukrainos narystė NATO ir kt.) ir jas glaudžiai derino su JAV. Vienas iš kertinių 2022 m. rezultatų – užtikrintos JAV karių nepertraukiamos rotacijos Lietuvoje iki 2025 m. vidurio.

2022 m. URM kartu su kitomis Lietuvos institucijomis intensyviai gynė ir palaikė Lietuvos prioritetus (saugumas, atsparumas hibridinėms grėsmėms, energetinė ir tiekimo nepriklausomybė, ES bendroji rinka ir fiskalinė politika, gerovė ir Rusijos bei JAV politika) Europos Vadovų Taryboje ir kitais ES formatais. 2022 m. Lietuva, baigdama pirmininkavimą ES Baltijos jūros regiono strategijos (ESBJRS) nacionalinių koordinatorių grupei, liko ir toliau koordinuoti bioekonomikos, energetikos ir transporto politikos sritis, parengtas pareiškimas dėl Rusijos ir Baltarusijos suspendavimo ESBJS (*įvykdytas VPNI 12.2.1 veiksmas*).

2022 m. URM įgyvendino sisteminę vystomojo bendradarbiavimo politikos reformą, kurios pagrindinis rezultatas – įsteigtas Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos fondas (*įvykdytas VPNI 12.1.14 veiksmas*). 2022 m. Lietuva tapo EBPO Paramos vystymuisi komiteto (PVK) nare (*įgyvendintas VPNI 12.1.13 veiksmas*). Lietuva nežymiai, bet nuosekliai didino paramą vystomajam bendradarbiavimui (2021 m. – 0,14 proc. nuo BNP).

2022 m. įgyvendinant diasporos politiką patvirtintas Lietuvos diasporos strateginių gairių „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. Veiksmų planas 2022–2024 m. (įgyvendinti 172 veiksmai, iš jų 60 URM). URM veiklą ryšių su diaspora srityje vykdė 48 šalyse, skirta 176,1 tūkst. eurų parama Lietuvos diasporos organizacijų ir LR atstovybių projektų įgyvendinimui, skirta daug dėmesio lituanistinio švietimo užsienyje viešinimui ir populiarinimui, URM iniciatyva startavo Lietuvos diasporos jaunimui skirtų stažuočių, praktikos, pažintinių programų Lietuvoje duomenų bazė (*įgyvendintas VPNI 12.4.9 veiksmas*).

Svarbiausias 2022 m. Rytų partnerystės politikos rezultatas, kurį stipriai rėmė Lietuva, – tai 2022 m. birželio 24 d. priimtas istorinis sprendimas dėl ES kandidatės statuso suteikimo Ukrainai ir Moldovai bei europinės perspektyvos Sakartvelui.

2022 m. plėtoti santykiai su Europos valstybėmis: įgyvendinant Lietuvos ir Prancūzijos strateginės partnerystės veiksmų planą 2020–2024 m., derintos pozicijos su Prancūzija užsienio politikos, gynybos ir kt. klausimais. Pasirašyta dvišalio bendradarbiavimo su JK deklaracija (Lietuva ir JK įsipareigojo stiprinti strateginį bendradarbiavimą, puoselėti politinį dialogą, glaudžiai bendradarbiauti gynybos ir saugumo srityje), pradėtas rengti dvišalio bendradarbiavimo veiksmų planas. Santykiuose su Vokietija vyravo atgrasymo ir gynybos klausimai, pasirašytas bendras komunikatas, stiprintas dvišalis bendradarbiavimas su Lenkija gynybos ir saugumo klausimais. 2022 m. sėkmingai Lietuvos koordinuotas Šiaurės ir Baltijos šalių aštuoneto (NB 8) bendradarbiavimas (bendras užsienio reikalų ministrų pareiškimas, smerkiantis Rusijos agresiją prieš Ukrainą, 116 bendrų NB 8 pasisakymų ir pareiškimų žmogaus teisių klausimais JTT ŽTT ir kt.) (*prisidėta prie VPNI 12.2.2, 12.2.3, 12.2.4, 12.3.4, 12.3.5 veiksmų įgyvendinimo*).

2022 m. telkta parama į Lietuvą iš Rusijos ir Baltarusijos persikėlusiams žurnalistams, prisidėta prie propagandinės žiniasklaidos retransliacijų ES ribojimo, tęstas sistemiškas su Lietuva susijusios dezinformacijos nedraugiškoje žiniasklaidoje stebėjimas, socialiniuose tinkuose vykdytos kampanijos Rusijos nusikaltimams Ukrainoje viešinti („Karo kalendorius“, „RuZZia Unmasked“), su ES partneriais tęsta tarptautinė Baltarusijos politinių kalinių palaikymo kampanija ir kt.

Parengta ir patvirtinta Užsienyje matomos ir įtakingos Lietuvos plėtos programa (sudarytos prielaidos pažangos priemonėmis didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą, Lietuvos žinomumą ir įtaką tarptautinėje bendruomenėje, stiprinant vystomojo bendradarbiavimo sistemos, didinančios Lietuvos minkštąją galią, veiksmingumą), patvirtinti daliniai dviejų pažangos priemonių „Didinti diplomatinio atstovavimo tinklo efektyvumą“ ir „Didinti Lietuvos žinomumą ir įtaką tarptautinėje bendruomenėje“ aprašai (pradėtos įgyvendinti priemonių veiklos). 2022 m. URM baigtas įgyvendinti ES projektas „Atvirų duomenų platformos, įgalinančios efektyvų viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį panaudojimą verslui, ir jo valdymo įrankių sukūrimas“ – atverti trys duomenų rinkiniai (*prisidėta prie VPNI 9.2.5 veiksmo įgyvendinimo*).

Užsienio politikos funkcijų vykdymo programoje įgyvendinti šie VPNI veiksmai:

11-05-12. Siekti, kad būtų įgyvendintos Europos Vadovų Tarybos išvados, jog būtina užtikrinti priemones, neleidžiančias į ES rinką patekti elektros energijai iš trečiųjų šalių, kuriose veikia branduolinės elektrinės, neatitinkančios branduolinės saugos reikalavimų.

12-01-13. Atlikti vystomojo bendradarbiavimo politikos ir jos įgyvendinimo sistemos strateginę peržiūrą, inicijuoti pasirengimo stoti į EBPO Paramos vystymuisi komitetą (Development Assistance Committee) procesą.

12-01-14. Užbaigti teisinio reglamentavimo reformą (parengti ir priimti poįstatyminius teisės aktus), būtiną nacionalinius interesus atitinkantiems ir tarptautinių įsipareigojimų vykdymą užtikrinantiems kokybiniais ir kiekybiniais vystomojo bendradarbiavimo politikos pokyčiams įgyvendinti.

12-02-01. Pirmininkaujant Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategijos (ESBJRS) nacionalinių koordinatorių grupei, didinti Lietuvos tarptautinį matomumą ir Lietuvos savivaldos įsitraukimą į regioninį bendradarbiavimą, naudojantis ES makroregioninio bendradarbiavimo teikiamomis galimybėmis, ir 2021 m. pabaigoje Lietuvoje surengti ES Baltijos jūros regiono strategijos forumą.

12-02-07. Parengti ir priimti Vyriausybės 2005 m. balandžio 11 d. nutarimo Nr. 393 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės institucijų ir įstaigų veiklos tarptautinėse organizacijose aprašo patvirtinimo“ pakeitimą – numatyti Lietuvos atstovų kandidatavimo į tarptautinių organizacijų renkamuosius organus procedūras; išanalizuoti galiojantį reglamentavimą ir parengti teisės aktų, leidžiančių veiksmingiau koordinuoti veiklą tarptautinėse organizacijose, projektus.

12-03-08. Priimti sprendimus dėl diplomatinio tinklo plėtros, daugiau dėmesio skiriant Rytų Azijos regionui ir darbui su diaspora.

12-04-09. Siekiant aktyvesnio diasporos dalyvavimo kuriant gerovę Lietuvoje, stiprinti diasporos politiką ir parengti „Globalios Lietuvos“ strategiją ir jos įgyvendinimo veiksmų planą.

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VALDYMO PROGRAMA

Užsienio reikalų ministerijos valdymo programos siekis yra įgyvendinti tęstinės veiklos uždavinį: „Sudaryti sąlygas veiksmingai, depolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai“. Šiam uždaviniui numatytas rezultato poveikio rodiklis:

R-14-002-12-01-01. Įsitraukimo į darbą indeksas (matuojamas kas dveji metai) (indeksas)

Diplomatinės tarnybos pertvarka

7 lentelė. URM įsitraukimo į darbą indeksas (skaičiuojamas kas dvejus metus).

Faktinė rodiklio reikšmė	Siektina rodiklio reikšmė	Faktinė rodiklio reikšmė	Siektina rodiklio reikšmė
2020 metais	2022 metais	2022 metais	2024 metais
3,5	3,6	3,45	3,75

Šaltinis. VRM duomenys.

2022 m. balandžio 4–30 d. VRM atliko viešojo sektoriaus darbuotojų tyrimą „Įsitraukimo į darbą indeksas“. URM 2022 m. rodiklio reikšmė siekė 3,45, t. y. 4,2 proc. mažiau, nei planuota 2022 m., ir 1,4 proc. mažiau nei 2020 m. faktinė reikšmė. Tyrimas buvo atliktas 2022 m. pavasarį, todėl jame dar negalėjo atsispindėti URM darbuotojų nuomonės pasikeitimai priėmus Diplomatinės tarnybos įstatymą, kurio nuostatos visokeriopai pagerino darbo diplomatinėje tarnyboje sąlygas (įsigaliojo nuo 2022 m. rugsėjo 1 d.).

Poreikis stiprinti Lietuvos diplomatinę tarnybą (tęstinės veiklos uždavinys „Sudaryti sąlygas veiksmingai, depolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai“) atsirado dėl

žmogiškųjų resursų ir karjeros galimybių diplomatinėje tarnyboje trūkumo, ekonominių realiųjų neatitikties su darbu užsienyje susijusių kompensacijų tvarkai, dėl pasikeitusios saugumo padėties ir geopolitinių iššūkių, kuriems įveikti būtina profesionali ir veiksminga diplomatinė tarnyba.

2022 m. gegužės 24 d. Lietuvos Respublikos Seime priimtas Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymas ir 6 įgyvendinamieji teisės aktai, kurie įsigaliojo 2022 m. rugsėjo 1 d. Diplomatinės tarnybos įstatymo pakeitimu ir jį įgyvenančiais teisės aktais siekiama didinti tarnybos patrauklumą, užtikrinti skaidrų diplomatų teisės į karjerą įgyvendinimą, galutinai panaikinti politinių paskyrimų galimybę.

8 lentelė. *Su darbu užsienyje susijusios kompensacijos koeficiento pokyčiai.*

Pareigos	Su darbu užsienyje susijusios kompensacijos koeficientas	
	Galiojo iki 2022-09-01	Galioja nuo 2022-09-01
Ambasadorius	10,87	11,78
AYP	10,09	10,31
Laikinasis reikalų patikėtinis, generalinis konsulas, įgaliotasis ministras	9,7	10,31
Ministras patarėjas, konsulas–konsulinės įstaigos vadovas	8,93	9,75
Patarėjas	8,15	9,19
I sekretorius, konsulas	6,99	8,81
II sekretorius, vicekonsulas	5,82	8,44
III sekretorius	5,05	8,06
Atašė	4,27	7,76
Vyriausiasis specialistas	6,99	7,95

Šaltinis. URM duomenys.

Įstatymu užtikrinama teisinga, kompetencija grįsta diplomatų skyrimo į pareigas, rotacijos, diplomatinį rangų suteikimo, pareiginės algos nustatymo sistema, sumažintas neproporcingas žemiausių diplomatinį pareigybių pareiginės algos skirtumas nuo darbo rinkos užmokesčio, taip pat, atsižvelgiant į saugumo iššūkius, nustatytas teisinis pagrindas vertinti Lietuvos diplomatinį atstovybių saugumą, užtikrinta didesnė Lietuvos atstovų užsienyje apsauga, nustatyta papildomų skatinimo priemonių ir garantijų dirbantiems diplomatinėse atstovybėse, veikiančiose didelių ir vidutinių grėsmių bei rizikų lygmens aplinkoje (žr. 13 pav.), išplėstos diplomatinėse atstovybėse dirbančių diplomatų ir kitų Lietuvos atstovų, taip pat jų sutuoktinių ir kitų šeimos narių garantijos.

13 pav. *Papildomos skatinimo priemonės dirbantiems rizikingose LR diplomatinėse atstovybėse*

- Galimybė skatinimo būdu suteikti iki 10 (bet ne daugiau kaip 20 per metus) papildomų mokamų laisvų dienų;
- garantijos atsižvelgiant į priimančiosios valstybės pranešimą iš tarnybos užsienyje atšaukiamiems Lietuvos atstovams;
- diplomatinis pasas darbo sutartininkams, šeimos nariams;
- diplomatas gali būti skatinamas nuosekliai aukštesniu diplomatinio rango už pavyzdingą diplomato pareigų atlikimą, iniciatyvumą ir kūrybingumą bei pasižymėjimą;
- patrauklesni dvigubos rotacijos terminai.

Šaltinis. URM duomenys.

Šios ir kitos Užsienio reikalų ministerijos taikomos priemonės nuosekliai prisideda stiprinant profesionalią ir depolitizuotą diplomatinę tarnybą, didinant jos patrauklumą ir konkurencingumą.

Su ministerijos kompetencija susiję teisės klausimai

Reaguodama į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, Lietuva ėmėsi aktyvių ir kartu beprecedenčių veiksmų turėdama tikslą tarptautiniu mastu užtikrinti visapusišką Rusijos ir Baltarusijos atsakomybę už Ukrainoje vykdomus karo nusikaltimus. 2022 m. vasario 28 d. URM ir Teisingumo ministerijos iniciatyva, Vyriausybės sprendimu, kreiptasi į Tarptautinio baudžiamojo teismo (toliau – TBT) prokurorą su prašymu pradėti tyrimą dėl Rusijos karo nusikaltimų ir nusikaltimų žmoniškumui. Lietuva tapo pirmąja valstybe, inicijavusia TBT procesą (prie šios iniciatyvos prisijungė dar 43 valstybės). Siekdama užtikrinti įsipareigojimą kuo greičiau sustabdyti karinius veiksmus Ukrainoje, 2022 m. Lietuva įstojo į Tarptautiniame Teisingumo Teisme Ukrainos iškeltą bylą prieš Rusiją pagal 1948 m. Genocido konvenciją: 2022 m. liepos 21 d. pateikta Lietuvos rašytinė pozicija šioje byloje.

URM ėmėsi aktyvaus vaidmens tarptautiniuose formatuose dėl Specialiojo tribunolo Rusijos agresijos nusikaltimams Ukrainoje tirti įsteigimo, taip pat dėl stadijos prieš tribunolą renkant ir tiriant agresijos nusikaltimo įrodymus instrumentalizavimo. ES ir kitais tarptautiniais lygmenimis aktyviai spęsti žalos atlyginimo ir kompensacijos už agresiją išmokėjimo klausimai, įskaitant teises galimybes konfiskuoti ar panaudoti sankcionuotą Rusijos ir Rusijos oligarchų turtą.

2022 m. buvo svarbūs tolesnei Lietuvos tarptautinių sutartinių santykių plėtrai. 2022 m. rugpjūčio 29 d. pasirašytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Pietų Afrikos Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl vizų režimo panaikinimo diplomatinė ir tarnybinių pasų turėtojams (įsigaliojo 2022 m. gruodžio 14 d.).

URM parengė įgaliojimus pasirašyti 2022 m. liepos 5 d. Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos protokolus dėl Švedijos Karalystės ir Suomijos Respublikos prisijungimo, kurie ministerijos teikimu buvo ypatingos skubos tvarka ratifikuoti liepos 20 d. Seimo neeilinės sesijos metu (prisideda prie NPP 10 tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ ir XVIII Vyriausybės programos 233 ir 234 punktų nuostatų).

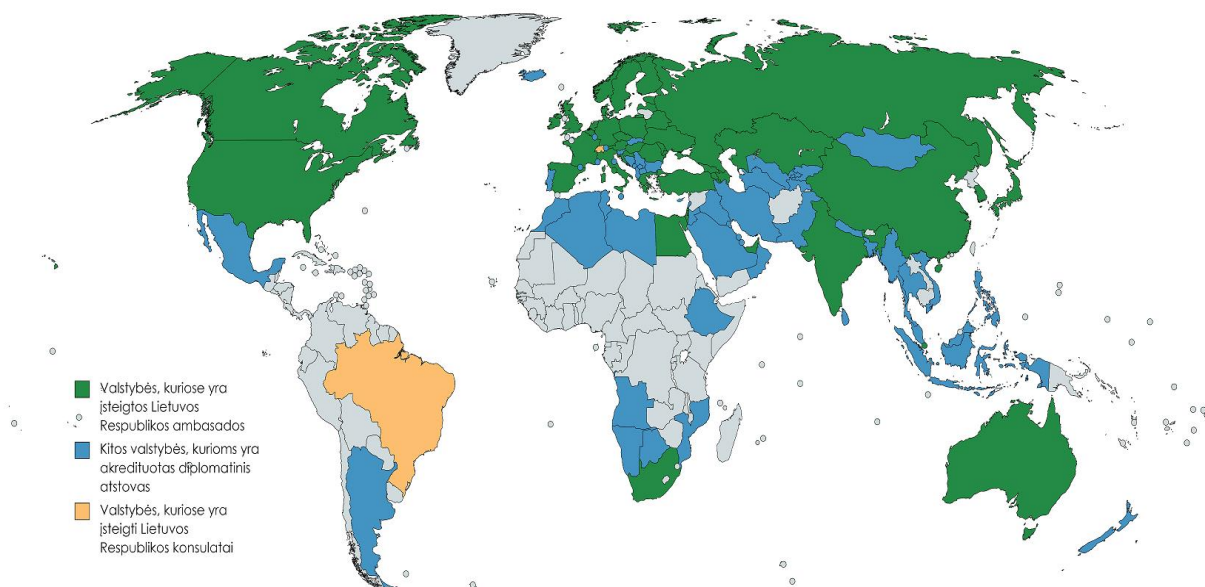
Siekiant užtikrinti Lietuvos teisinio reglamentavimo atitiktį ES teisei ir įgyvendinti 2018 m. kovo 6 d. ES Teisingumo Teismo *Achmea* byloje (C-284/16) priimto sprendimo teises nuostatas, URM teikimu ratifikuoti dvišaliai susitarimai su Austrija, Jungtine Karalyste ir Norvegija dėl investicijų skatinimo ir apsaugos sutarčių su šiomis valstybėmis nutraukimo. Nutraukimo susitarimui su Austrija įsigaliojus gruodžio 1 d., Lietuva jau yra nutraukusi visas dvišales investicijų sutartis su ES valstybėmis ir visapusiškai įgyvendinusi minėtą teismo sprendimą.

2022 m. pasirašyti URM susitarimų memorandumai dėl dvišalių politinių konsultacijų su Albanijos Respublikos Europos ir užsienio reikalų ministerija, Ispanijos Karalystės užsienio reikalų, Europos sąjungos ir bendradarbiavimo ministerija, taip pat sudarytas susitarimo memorandumas su Tarptautinės migracijos organizacija dėl perkėlimo pagalbos teikimo.

Valstybinis protokolas

2022 m. Lietuvai užsienyje atstovavo 62 diplomatinės atstovybės (2021 m. – 63): 43 diplomatinės atstovybės, įskaitant biurą Palestinoje ir naujai įsteigtą ambasadą Singapūre; 11 konsulinių įstaigų, įskaitant uždarytą generalinį konsulatą Sankt Peterburge (7 generaliniai konsulatai ir 4 konsulatai); 8 atstovybės prie tarptautinių organizacijų (žr. 14 pav.)

14 pav. Lietuvos Respublikos atstovavimas užsienio valstybėse 2022 m.

Šaltinis. URM duomenys.

Lietuvos diplomatinių atstovybių užsienyje veiklai skirta 57,7 mln. eurų, tai yra 57 proc. bendrojo biudžeto. 2022 m. suorganizuoti 55 (2021 m. – 45) oficialių užsienio valstybių svečių vizitai Lietuvoje, iš jų 12 užsienio valstybės vadovų (Graikijos, Rumunijos, Vokietijos, Suomijos, Kosovo, Moldovos, Lenkijos, Latvijos), įskaitant Belgijos karališkosios poros vizitą, 2 užsienio valstybių (Vokietijos ir Latvijos) vyriausybės vadovų, 4 tarptautinių organizacijų (UNESCO, ESBO, NATO) vadovybės, užsienio reikalų ministro (3 oficialūs, 28 darbo vizitai, 6 vizitai tranzitu). Palyginti su 2021 m., 2022 m. Lietuvoje vyko daugiau kitų valstybių prezidentų ir užsienio reikalų ministrų vizitų. Pagrindinė šio pokyčio priežastis – aktyvus Lietuvos vaidmuo Rusijos karo prieš Ukrainą kontekste.

9 lentelė. Oficialių svečių vizitai Lietuvoje 2021–2022 m.

	2021 m.	2022 m.
Karališkosios šeimos	1	1
Prezidentai	7	11
Vyriausybės vadovai	8	2
Tarptautinių organizacijų vadovybė	4	4
Užsienio reikalų ministrai	20	37

Šaltinis. URM duomenys.

2022 m. vykdytos protokolinės procedūros, susijusios su atstovybių steigimu ir uždarymu, jų vadovų, specialiųjų atašė, garbės konsulų skyrimu ir atšaukimu, nustatyta tvarka

akredituoti užsienio valstybių atstovybių personalo ir jų šeimos nariai. Lietuvai akredituotų užsienio valstybių atstovybių darbuotojams 2022 m. išduoti ar pakeisti 656 (2021 m. – 598) akreditacijos pažymėjimai. Išduoti 42 (2021 m. – 62) leidimai kitų nei ES ir NATO šalių valstybių orlaivių skrydžiams Lietuvos oro erdve, išduoti leidimai ar tarpininkauta dėl 15 (2021 m. – 13) užsienio valstybių laivų įplaukimo į Klaipėdos jūrų uostą ir Lietuvos teritorinius vandenis.

Bendradarbiaujant su Vidaus reikalų ministerija (VRM), Migracijos departamentu prie LR VRM, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie LR VRM ir Policijos departamentu prie LR VRM, buvo sprendžiami klausimai dėl iš Rusijos ir Baltarusijos prasidėjus Rusijos karui prieš Ukrainą pasitraukusių diplomatinių bei tarptautinių organizacijų atstovybių darbuotojų legalaus buvimo Lietuvoje (dalies JAV ambasadų Minske ir Maskvoje, Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko atstovybės Minske personalo narių perkėlimas į Lietuvą, Nyderlandų ambasadų Minske darbuotojų perkėlimas į Lietuvą ir kt.).

Tęsta operatyvi diplomatinė komunikacija su Lietuvai akredituotomis užsienio valstybių diplomatinėmis atstovybėmis apie teisės aktų dėl COVID-19 pandemijos ir ligos pakeitimus. Bendradarbiaujant su Sveikatos apsaugos ministerija, Vilniaus klinika pasirūpinta Lietuvoje reziduojančio užsienio valstybių diplomatinio korpuso ir jų šeimų, taip pat kaimyninėje valstybėje reziduojančių užsienio valstybių diplomatinių atstovybių personalo narių ir jų šeimų prieiga prie vakcinacijos nuo COVID-19 ligos Lietuvoje. Bendradarbiaujant su Lietuvos atstovybėmis užsienyje, rengtos COVID-19 apžvalgos ir pažymos, kuriose Lietuvos institucijoms teikta aktuali informacija apie epidemiologinę situaciją ES ir kitose valstybėse.

Bendradarbiaujant su Valstybine mokesčių inspekcija, *MS Teams* priemonėmis surengtas Valstybinės mokesčių inspekcijos Elektroninės dokumentų dėl PVM grąžinimo pateikimo sistemos (EPRIS) pristatymas ir įvadiniai mokymai Lietuvoje reziduojančių užsienio valstybių diplomatinių atstovybių darbuotojams.

Teisės aktais siekiant sustiprinti institucijų saugumą, buvo inicijuotas Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo pakeitimas dėl bepiločių orlaivių skrydžių virš užsienio valstybių diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų, tarptautinių organizacijų atstovybių, Europos Sąjungos, NATO institucijų, pagal tarptautinę teisę specialųjį statusą turinčių subjektų ar kitų atstovybių teritorijų ribojimo arba draudimo. Parengtas ir pasirašytas dvišalis susitarimas su Australijos Vyriausybe dėl galimybės abiejų šalių diplomatinių atstovybių darbuotojų šeimų nariams dirbti priimančiojoje valstybėje, inicijuotas kai kurių užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms ir (arba) konsulinėms įstaigoms taikomos palankesnės arba nepalankesnės atleidimo nuo pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų tvarkos aprašo pakeitimas.

Veiklos efektyvumo gerinimas

Personalo sritis. 2021–2022 m. dėl geopolitinių aplinkybių sumažinus ir (ar) užbaigus Lietuvos atstovybių veiklą Rusijoje, Kinijoje ir Ukrainoje, žmogiškieji resursai perskirstyti sustiprinant URM Konsulinį departamentą bei Išorinių ekonominių santykių ir ekonominio saugumo politikos departamentą.

2022 m. URM vykdė aktyvią darbdavio įvaizdžio formavimo ir darbuotojų pritraukimo politiką, ieškojo lanksčių ir inovatyvių jaunimo bei profesionalų įtraukimo formų. Permąstyti veiksniai, lemiantys diplomatinės tarnybos patrauklumą darbo rinkoje, apsispręsta dėl tikslinės auditorijos ir konkrečių veiksmų taikymo. Tam tikslui, vadovaujantis su universitetais

pasirašytomis bendradarbiavimo sutartimis, inicijuotos „Jaunųjų talentų“ ir Mentorystės programos, kurios sudarė sąlygas aukštųjų mokyklų absolventams ir dabartiniams studentams detaliau susipažinti su karjeros diplomatinėje tarnyboje galimybėmis. Įgyvendindama „Jaunųjų talentų“ programą ministerija 2022 m. vienu metų laikotarpiui po atrankos įdarbino 20 darbuotojų, kuriems sudarytos galimybės tiesiogiai susipažinti su ministerijos padalinių darbo temomis ir specifiką, tikintis, kad ateityje tai paskatins siekti diplomatinės karjeros. Mentorystės programoje dalyvavo 26 studentai, kurie turėjo galimybę su savo mentoriais aptarti jiems rūpimus užsienio politikos ir diplomatijos klausimus. 2022 m. surengta diplomatų atvirų durų diena, taip pat prisidėjusi prie Lietuvos diplomatinės tarnybos įvaizdžio stiprinimo ir naujų darbuotojų pritraukimo. Renginys akivaizdžiai padidino susidomėjimą diplomatine tarnyba, todėl 2022 m. prašymus dalyvauti diplomatinės tarnybos konkurse pateikė 212 asmenų.

IT ir saugumo sritys. 2022 m. priėmus Diplomatinės tarnybos įstatymo ir Vyriausybės nutarimo Nr. 1393 pakeitimus, ministerijoje sukurti ir pritaikyti veikti nauji Finansų valdymo informacinės sistemos „Fivasa“ darbo užmokesčio skaičiavimo įrankiai, modernizuotas URM Vidaus teisės aktų posistemis („Infoplex“) (padidinta posistemio sparta, užtikrintas didesnis duomenų saugumas, palengvintas vidaus teisės aktų administravimas). Atnaujinti Protokolo procedūrų valdymo informacinės sistemos (PROTIS) moduliai. Pasirašyta nauja LINESIS palaikymo ir vystymo sutartis; modernizuota vystomojo bendradarbiavimo LTAID.lt svetainė; atnaujinta konsulinių procedūrų valdymo sistema (KPVS), personalo valdymo posistemis, pradėti diplomatinio bendravimo įrankio kūrimo procesai. Įgyvendintas projektas, skirtas kritinei infrastruktūrai ir darbo vietų apsaugai stiprinti bei atnaujinti.

2022 m. atnaujinta kompiuterių ir programinė darbo vietų įranga Lietuvos diplomatinėse atstovybėse Italijoje, Vengrijoje, Vokietijoje, Armėnijoje, Azerbaidžane, Estijoje, Jungtinėje Karalystėje, Indijoje, Lenkijoje, Turkijoje.

2022 m. URM IT duomenimis, 98 proc. URM darbuotojų turėjo ne senesnius kaip 5 metų viešojo tinklo kompiuterius. Diplomatinėse atstovybėse šis rodiklis siekė 85 proc. (2021 m. atitinkamai 90 proc. ir 80 proc.).

Siekiant ministerijoje stiprinti kibernetinio saugumo, kibernetinių grėsmių užkardymo funkcijas, 2022 m. buvo atliktas kibernetinės saugos brandos lygio vertinimas, numatytos naujo padalinio veiklos ir paslaugos, įvertinti reikalingi išteklių (žmogiškieji ir finansiniai), atliktas organizacijos struktūros alternatyvų vertinimas. Pasirinktas tinkamiausias organizacijos modelis – reorganizuoti Saugos kontrolės skyrių į Diplomatinės tarnybos saugos departamentą ir jame sukurti atskirą Kibernetinės saugos skyrių. Pradėtos komandų narių atrankos ir specialios įrangos įsigijimo procedūros.

2022 m. pradėtas esminis ministerijos mobilizacijos plano atnaujinimas, sukurti veiklos scenarijai ir nustatytos atsakomybės ribos, atnaujintas mobilizacijos valdymo procesas, įskaitant URM mobilizacijos uždavinius. Inicijuota tarpinstitucinė mobilizacinių uždavinių tikslinimo ir atsakomybių nustatymo darbo grupė. Pradėta kurti galimų pavojų ir ekstremalių situacijų rizikos analizė, parengtas ekstremalių situacijų valdymo plano projektas Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms, organizuotos trys evakuacijos pratybos Ukrainos, Sakartvelo ir Moldovos diplomatinėse atstovybėse. Koordinuotas URM dalyvavimas valstybinio lygio civilinės saugos pratybose, organizuotos paskaitos apie branduolinių ir kitas grėsmes ministerijos ir atstovybių darbuotojams. URM įrengtos saugios ministerijos ekstremaliųjų situacijų centro darbo patalpos. Parengta diplomatinės saugos informacinės sistemos (DIPSIS) techninė specifikacija (*prisidėta prie NPP 10.5 uždavinio „Stiprinti kibernetinį saugumą ir gynybą“ įgyvendinimo*).

Investiciniai projektai. 2022 m. užbaigtas investicinis Užsienio reikalų ministerijos administracinio pastato Vilniuje, J. Tumo-Vaižganto g. 2, rekonstravimo projektas – atnaujintas ministerijos pastatas, pagerintos darbuotojų darbo sąlygos.

15 pav. Rekonstruoto URM pastato fasadas.

Šaltinis. A. Baltušio nuotrauka.

Plėtojant diplomatinę tarnybą ir įgyvendinus administracinio pastato rekonstravimo projektą, pagerėjo darbo sąlygos darbuotojams, įrengta papildomų (ergonomiškų) darbo vietų, visuose darbuotojų kabinetuose ir bendrosiose patalpose įrengtas išmanusis apšvietimas, kuris užtikrina higienos normų nustatytus reikalavimus ir kartu leidžia taupyti elektros energiją, patobulinta techninė informacinė bazė, užtikrintas ministerijos ES ir NATO

standartus atitinkantis saugumas. Investicijų projektas „Pastato Lietuvos Respublikos ambasada Danijos Karalystėje įsigijimas ir pritaikymas ambasados veiklai“ 2022 m. nutrauktas dėl Danijos vietos savivaldybės nustatytų ribojimų pastate vykdyti visuomeninę veiklą.

Turto valdymo sritis. Siekiant efektyviau valdyti nekilnojamąjį turtą (toliau – NT) 2022 m. buvo parengtos URM NT užsienyje valdymo gairės. Jos apėmė URM užsienyje valdomo NT kaštų, nuomos sutarčių praktikos, teisinio reglamentavimo, NT valdymo procesų ir būdų analizę. Šių gairių pagrindu bus atnaujintas gyvenamųjų patalpų įrengimo LR diplomatinėse atstovybėse teisinis reglamentavimas, įtvirtinti ilgalaikio planavimo, tvarumo ir kokybės standartai.

2022 m. atlikti remonto darbai 19-oje LR diplomatinių atstovybių (2021 m. – 18), iš jų lėšų skirta nuosavybės teise valdomų pastatų Londone, Tbilisyje ir Briuselyje būklei pagerinti. Rygoje pradėti atstovybės kapitalinio remonto darbai. Ambasados Varšuvoje (Lenkijos Respublika) suremontuotas stogas ir įrengta saulės jėgainė (*prisidėta prie VPNI 12.2.4 veiksmo įgyvendinimo*). 2022 m. atnaujintas LR diplomatinių atstovybių automobilių parkas: įsigyti 9 nauji automobiliai, iš kurių 2 hibridiniai per jungtį įkraunami (*plug-in*) ir 1 elektrinis. Atnaujinti baldai ir kitas ilgalaikis turtas 32 LR diplomatinėse atstovybėse (2021 m. 12 atstovybių), tam panaudota 810 tūkst. eurų.

Viešieji pirkimai. Atsižvelgdama į Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 804 „Dėl Nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos“ patvirtinimo“ nuostatas, URM padidino žaliųjų pirkimų apimtį. 2022 m. žalieji pirkimai sudarė 74,7 proc., o 2021 m. – tik 7,4 proc.

10 lentelė. Bendrų ir žaliųjų pirkimų vertė Užsienio reikalų ministerijoje 2021–2022 m.

Metai	Bendra pirkimų vertė, Eur	Bendra žaliųjų pirkimų vertė, Eur	Žaliųjų pirkimų dalis, proc.
2021	5 933 056,56	439 046,14	7,4
2022	10 852 839,65	8 107 070,73	74,7

Šaltinis. URM duomenys.

Dokumentų valdymas. Atsižvelgiant į XVIII Vyriausybės programos nuostatas, kuriomis siekiama viešųjų paslaugų tolesnio skaitmenizavimo ir jų prieinamumo didinimo, URM įgyvendintas dokumentų, vaizdo, garso įrašų, fotografijų skaitmenizavimo ir archyvavimo projektas (įdiegtas fotodokumentų, vaizdo ir garso įrašų valdymo sprendinys, vykdomas duomenų skaitmenizavimas, įsigytas ir įdiegtas specialiųjų duomenų masyvas), dokumentų valdymo sistemos „Avilys“ modernizavimo projektas (atnaujinta vartotojo grafinė sąsaja, išplėtos funkcijos, įdiegta greitoji dokumentų peržiūra, patogesnė ADOC dokumentų peržiūra, užduočių grafinis atvaizdavimas). Dokumentų valdymo sistemoje visi dokumentai yra suskaitmeninti, ministerijoje ir atstovybėse išplėsta kvalifikuoto el. parašo funkcija. Per 2022 m. ministerijoje administruojamų elektroninių dokumentų, rengtų pagal ADOC specifikaciją, buvo 24,7 proc., elektroninių dokumentų – apie 77,1 proc., o popierinių dokumentų – apie 22,9 proc. nuo visų ministerijoje parengtų dokumentų. Efektyvesnis dokumentų valdymo procesas leido taupyti dokumentų paieškos laiką, sunaudoti mažiau popieriaus.

11 lentelė. Dokumentų skaitmenizavimo procesas URM 2019–2022 m.

Metai	Suskaitmenintų dokumentų	El. kvalifikuotu parašu pasirašytų dokumentų skaičius (ADOC) (dalis procentais)	El. dokumentų, pasirašytų nekvalifikuotu parašu, skaičius (dalis procentais)	Bendra el. dokumentų dalis (procentais)	Popierinių dokumentų skaičius (dalis procentais)
2019	22 459	2 201 (9,8)	9 920 (44,16)	53,97	10 338 (46,03)
2020	21 892	3 866 (17,66)	10 270 (46,91)	64,57	7 756 (35,43)
2021	24 810	5 463 (22,02)	11 847 (47,75)	69,77	7 500 (30,23)
2022	30 416	7 513 (24,7)	15 939 (52,4)	77,1	6 964 (22,9)

Šaltinis. URM duomenys.

Tvarios diplomatijos projektas. Užsienio reikalų ministerija, siekdama prisidėti prie XVIII Vyriausybės programos žaliosios darbotvarkės kurso ir tvarumo didinimo ir siekdama, kad diplomatinėje tarnyboje (ministerijoje ir diplomatinėse atstovybėse) darbas būtų organizuojamas klimatui draugišku būdu, 2022 m. parengė ir pradėjo įgyvendinti Tvarios (žalios ir skaitmeninės) Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos gaires įgyvendinančių projektų programą. Įgyvendinant Skaitmenizacijos projektą, įdiegtas skaitmeninio fotodokumentų, vaizdo ir garso įrašų valdymo sprendinys; pritaikius tikslias priemones (parengtos popieriaus naudojimo mažinimo rekomendacijos, automatiškai nustatytas dvipusis spausdinimas, viešai skelbiama statistika apie sunaudotą popierių). Įgyvendinant projektą, kuriuo siekiama veiklos organizavimą, darbo sąlygas, transportą ir judumą pritaikyti tvarios tarnybos tikslams, įrengta poilsio salė, biblioteka ir elektromobilių įkrovos stotelės. Įgyvendinant nekilnojamojo turto administravimo pagal tvarumo principus projektą, Lietuvos ambasadoje Varšuvoje įrengta saulės elektrinė, įsigytos elektros energijos tiekimo ministerijos pastatui iš atsinaujinančių šaltinių paslaugos; parengtos URM nekilnojamojo turto užsienyje valdymo gairės ir rekomendacijos diplomatinėms atstovybėms dėl elektros energijos iš atsinaujinančių šaltinių naudojimo, elektros energijos ir vandens taupymo priemonių, efektyvesnio atliekų rūšiavimo.

16 pav. Deguonies medžio pasodinimas.

Šaltinis. J. Azanovo nuotraukos

Įgyvendinus žaliosios reprezentacijos projektą buvo parengtos rekomendacijos, kaip įgyvendinti tvarumo principus organizuojant maitinimo paslaugų ir reprezentacinių prekių viešojo pirkimo procedūras; parengti pavyzdiniai tokio pirkimo dokumentai. Įgyvendinant tvaresnio kelionių ir renginių organizavimo projektą, parengtos tvarių kelionių rekomendacijos, pritaikytas skaitmeninis ministerijos sukuriama CO² pėdsako apskaičiavimo įrankis (skaičiuoklė), kuris padės ministerijai tapti CO² neutralia institucija.

2022 m. ministerijos darbuotojai trylika savaitių aktyviai dalyvavo pačių inicijuotame aktyvaus judėjimo projekte „Kilometrė vasara“. Susibūrė 35 komandos – 175 dalyviai iš URM padalinių ir Lietuvos atstovybių užsienio valstybėse. Pasiektas įspūdingas bendras rezultatas, nujudėta daugiau nei 150 000 kilometrų: nueita 108 000 km, nubėgta 7 500 km ir nuvažiuota dviračiais 35 700 km. Aplink Lietuvą net 75 kartai.

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS VALDYMO PROGRAMOS APIBENDRINIMAS

Įgyvendinant **tęstinės veiklos** uždavinį „**Sudarvyti sąlygas veiksmingai, depolitizuotai, profesionaliai diplomatinei tarnybai**“, 2022 m. įvykdyta diplomatinės tarnybos pertvarka: priimtas Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymas ir lydymieji teisės aktai. Šia pertvarka siekta padidinti diplomatinės tarnybos patrauklumą užtikrinant skaidrų diplomatų teisės į karjerą įgyvendinimą, panaikinant politinių paskyrimų galimybę, sumažinant neproporcingą žemiausių diplomatinių pareigybių pareiginės algos skirtumą nuo darbo rinkos užmokesčio, nustatant papildomų skatinimo priemonių dirbantiems didesnės rizikos ir grėsmių atstovybėse ir kt. Vykdyta aktyvi naujų žmonių pritraukimo dirbti URM politika („Jaunųjų talentų“ ir Mentorystės programos, diplomatų atvirų durų diena) (įgyvendintas *VPNIP 12.5.1 veiksmas*).

Ministerijos veiklos efektyvumo srityje 2022 m. itin daug dėmesio skirta konsulinių paslaugų prieinamumo didinimui, asmenų aptarnavimo konsulinėse įstaigose ir veiksmingos konsulinės pagalbos teikimo kokybei (61,4 proc. išaugo konsulinės pagalbos poreikis). Inicijuotas konsulinių paslaugų skaitmenizavimo projektas, baigiamas biometrinės įrangos diegimas konsulinėse įstaigose (*prisidėta prie NPP 1.7 uždavinio „Skatinti valstybės skaitmeninimą“ ir VPNIP 9.2.7 veiksmo įgyvendinimo*).

Sustiprinta kibernetinių grėsmių užkardymo funkcija, atnaujintos įvairių padalinių informacinės sistemos („Infoplex“, „Fivasa“, PROTIS, „Linesis“, KPVS) ir svetainė (LTAID.lt), įgyvendintas kritinės infrastruktūros ir darbo vietų apsaugos stiprinimo projektas ir kt. (*prisidėta prie VPNIP 12.2.4 veiksmo ir NPP 10.5 uždavinio „Stiprinti kibernetinį saugumą ir gynybą“ įgyvendinimo*).

Užsienio reikalų ministerijos valdymo programoje įgyvendinti VPNIIP veiksmai:

12-05-01. Pritaikyti Diplomatinės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymo projektą ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų projektus ambicingai diplomatinės tarnybos pertvarkai, pagrįstai depolitizavimo ir profesionalumo, aukščiausių kompetencijų pritraukimo, efektyvaus ir atskaitingo veikimo, patrauklių ir konkurencingų darbo sąlygų sukūrimo principais.
